

VÁŠE PRÁVO!

první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí

práve m

VAŠE PRÁVO!

první právní pomoc ženám,
obětem domácího násilí

právo Fem

Brožurka Vaše právo! (6. vydání) je určena nejen ženám ohroženým domácím násilím, ale i ostatním osobám, které se do obdobné situace dostaly, především seniorkám a seniorům.

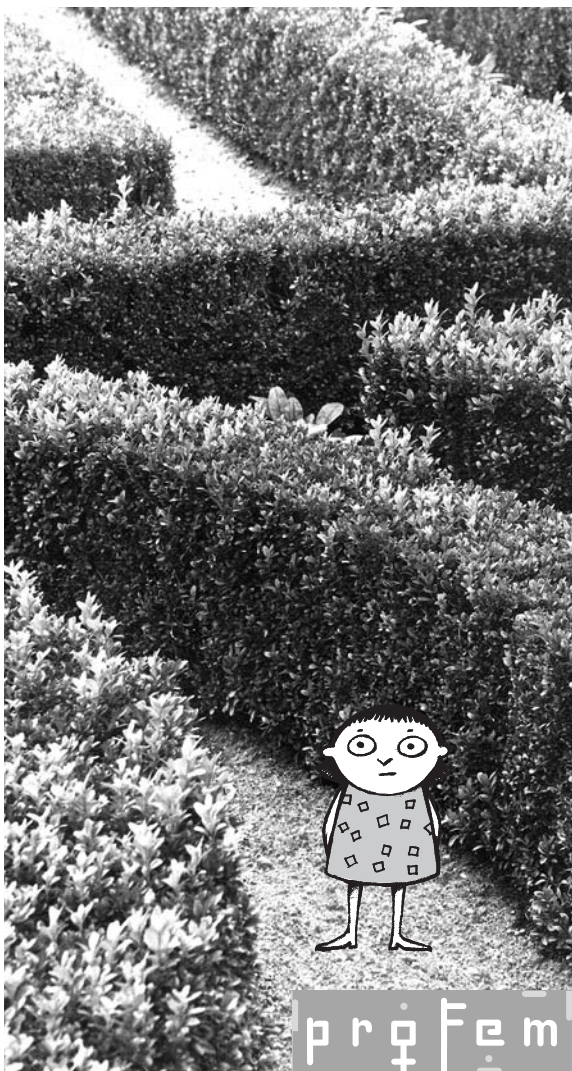
Publikace vznikla za finanční podpory Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a bude rozšiřována bezplatně.

© 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2010 proFem, o.p.s.,
projekt AdvoCats for Women
grafická úprava: © 2002, Jana Štěpánová
ilustrace: © 2002, Iveta Kratochvílová

ISBN: 978-80-903626-9-7

VAŠE PRÁVO!

první právní pomoc ženám,
obětem domácího násilí

Úvodem ...

Setkáváte se ve vašem manželství nebo partnerském vztahu, eventuálně v širší rodině s bitím, ohrožováním, zastrašováním, omezováním, psychickým týráním, znásilňováním (jakoukoliv formou), jste doma zavírána, nemáte finanční prostředky na domácnost, trpí vaše děti chováním svého otce či vašeho manžela/partnera?

Víte, že váš manžel/partner páchá násilnými tělesnými a sexuálními útoky nebo psychickým terorem trestné činy, které mohou být trestně stíhány?

Od prvního vydání této příručky **pro vaši informaci a ochranu** uplynulo devět let a mnohé se změnilo. Domácí násilí je sice stále smutnou společenskou realitou, ale řada ustanovení o ochraně před domácím násilím se stala součástí českého právního řádu.

Od **1. června 2004** je domácí násilí trestným činem označeným jako **týrání osoby žijící ve společném obydlí**. **Nový trestní zákoník, který nabývá účinnosti 1. ledna 2010**, formuluje nové skutkové podstaty trestných činů, např. **nebezpečného pronásledování (stalking)**, který, **jak ukazuje praxe, je častým pokračováním domácího násilí v jiných podmínkách**.

Od **1. 1. 2007** je účinný zákon **č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím** (dále jen zákon o ochraně před domácím násilím, ZDN). Česká republika se tak připojila k těm zemím EU, jejichž zákonodárství vytváří ucelený právní rámec pro prevenci domácího násilí a kvalifikovanou pomoc jeho obětem. Zákon o ochraně před domácím násilím obsahuje tři normativní předpisy, a to:

- **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky** (dále jen PZ),
  - **Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, úplné znění zákon č. 7/2009 Sb.** (dále jen OSŘ),
  - **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník** (dále jen TZ).
- Sociální pomoc** osobám ohroženým domácím násilím **v intervenčních centrech** je upravena **zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (SS)**, který nabyl účinnosti – stejně jako zákon o ochraně před domácím násilím – 1. 1. 2007. Zákon o ochraně před domácím násilím se opírá o „**tři pilíře**“, které zajišťují jeho vyváženost jak ve složce zákonného omezení

(**vykázání násilné osoby policejním orgánem** ze společného obydlí na 10 dnů), tak při **sociální pomoci ohrožené osobě** v intervenčním centru a v **právní ochraně** poskytované občanskými soudy tzv. **zvláštním předběžným opatřením**, které je určeno k ochraně ohrožené osoby.

Soudní ochrana je poskytována také v eventuálním pokračujícím občanskoprávním řízení. V případě porušení omezení uložených vykázáním nebo usnesením soudu mohou nastoupit i sankce trestněprávní. Trestní postih pachatelů domácího násilí, podobně jako jiných trestných činů, je upraven v trestním zákoníku.

Toto v pořadí již šesté vydání (2002, 2003, 2004 a 2005, 2006) je upraveno podle právního stavu platného k 1. lednu 2010. Doufáme, že i tato brožurka vám, stejně jako mnoha jiným před vámi, pomůže na vaší cestě za důstojným životem.

Praha, prosinec 2009

I. Víte, co je domácí násilí?

Domácí násilí je dlouhodobé opakované a stupňující se fyzické nebo psychické týrání osob žijících ve společném obydlí nebo osob blízkých, jejich ponižování, vydírání a zastrašování; je to násilí mezi dospělými členy rodiny, životními partnery, špatně zacházení s dětmi i seniory.

Pro domácí násilí je charakteristické, že:

- pachatel a oběť jsou k sobě citově, sociálně a ekonomicky připoutáni,
- nejčastěji sdílí intimitu rodiny a jsou rodiči převážně nezletilých dětí,
- role osoby násilné (pachatele) a osoby ohrožené (oběti) jsou neměnné.

Domácí násilí devastuje nejen duši a tělo oběti, včetně dětí, které v takové rodině žijí a mnohdy jsou svědky násilných ataků mezi rodiči nebo jejich partnery. Statistické údaje hovoří o tom, že násilí v rodině směřuje nejčastěji proti ženám:

- celkový podíl žen, které zažily alespoň jednu z forem násilí v partnerském vztahu, činí 38 %¹;
- za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí (domácí násilí) bylo v letech 2004–2008 odsouzeno 927 osob, z tohoto počtu 97 % mužů a 3 % žen;
- mezi všemi **poškozenými** bylo 85 % žen, 11 % seniorek a seniorů a 4 % mužů. V souvislosti s tímto trestným činem bylo také bezprostředně **ohroženo** 29 % dětí²;
- děti žijí v 84 % českých domácností poznamenaných násilím a v 69 % těchto domácností se násilí odehrává v přítomnosti dětí³).
- v letech 2007–2008 bylo policií evidováno 1541 **vykázání** násilných osob ze společného obydlí (100 %), z toho 1520 mužů (88,6 %) a 21 žen (1,4 %);
- při násilném incidentu bylo ohroženo 1590 dospělých osob (100 %), z toho 95 % žen a 5 % mužů;
- policejním zákrokům bylo přítomno 1537 dětí;
- před pokračujícím násilím bylo policejní intervencí dočasně ochráněno 3127 ohrožených osob.⁴

Zažila jste podobnou situaci nebo se v ní již několik let nacházíte a nevíte jak z tohoto bludného kruhu ven?

Bojíte se odejít, protože váš partner/manžel vás zastrašuje, vyhrožuje vám, vydírá vás, že si něco udělá, že přijdete o děti, že vás zničí? Nemáte vlastní peníze ani podporu rodičů či přátel, nevíte, kde budete s dětmi nadále bydlet? Nemáte finanční prostředky na zastupování advokátem, ani na soudní poplatky? Nemáte znalosti, jak v této situaci postupovat, kam se obrátit o radu a pomoc?

Neostýchejte se vyhledat pomoc příbuzných, přátel, specializovaných poraden pomáhajících obětem domácího násilí, které vám doporučí i psychologa či právníka. Rozhodnutí o tom, zda budete násilí dále snášet nebo se mu postavíte a jak, záleží jen na vás! Získejte důvěru ve vlastní síly. I vy máte šanci žít normálním životem!

Nestyďte se za to, co se vám děje! Vy nejste odpovědná za chování někoho jiného! Pamatujte si, že násilí, které se nezastaví v samotném počátku, se bude stupňovat. Podobnou situaci jako vy zažilo nebo zažívá mnoho žen.

Nezapírejte násilí před dětmi, řekněte jim pravdu tak, aby jí porozuměly. Poučte je, jak se v případě útoku vašeho partnera mají chovat, jak mohou ochránit sebe a případně i vás a jak přivolat pomoc.

-
- 1 Mezinárodní výzkum násilí na ženách: k prvním výsledkům šetření v ČR, Pikálková, Simona, Sociologický ústav AVČR, 2004
  - 2 Statistika Ministerstva spravedlnosti ČR 2008
  - 3 Výběrové šetření pro Bílý kruh bezpečí, STEM 2001
  - 4 www.bkb.cz – Komentář k vykazování 2007 a 2008. Autorka: P. Vitoušová

II. Domácí násilí – jak se můžete bránit

Rozhodla jste se svoji životní situaci řešit?

Pak, máte-li úspěh, musíte si především vytvořit vlastní systém obrany, dále postupně a cílevědomě shromažďovat důkazy svědčící o násilném chování manžela/partnera.

Uvědomte si, že vaším partnerem je velice často člověk dvojí tváře. Za zavřenými dveřmi despota zneužívající svoji fyzickou, ekonomickou i sociální převahu, demonstrující svou moc. Navenek pak (popřípadě) starostlivý otec a manžel ukazující snahu pomoci své (jak se často říká) psychicky labilní partnerce a matce svých dětí.

Vaše zranitelnost, ztráta sebevědomí, pocit bezmoci, sebeobviňování, emocionální labilita a depresivní ladění nejsou příčinou, ale následkem násilí, vyhrožování, vydírání, ponižování, omezování, zanedbávání povinností vůči vám a dětem ze strany vašeho partnera.

Co můžete dělat, jste-li fyzicky napadena, ohrožována na zdraví nebo životě:

- Snažte se otevřít okna nebo dveře!
- Volejte o pomoc!
- Pokud jste napadena během volání na policii, nechte vyvěšený telefon!
- Dochází-li k násilným scénám opakovaně, poučte děti (pokud jsou schopné vzhledem k věku situaci pochopit), jak se mají chovat – volat sousedy, příbuzné nebo policii, utéci, schovat se...
- Mějte připravenou únikovou cestu!

Sbírejte důkazy!

- Ukládejte si jakýkoliv důkaz o fyzickém násilí nebo zničení bytu (roztrhaný oděv, vytrhané vlasy, fotografie modřin a jiných zranění, fotografie zničeného nádobí a nábytku, oken, dveří, roztrhané povlečení, rozházené věci atd.).
- Mějte seznam důvěryhodných osob, které můžete v krizové situaci kontaktovat a které budou popř. ochotny také vypovídat.
- Nemáte-li možnost (foto-)dokumentace, poproste důvěryhodné osoby, aby potvrdily spoušť, kterou viděly.

U lékaře

- Při jakémkoliv zranění navštivte co nejrychleji praktického lékaře, chirurga a gynekologa (i pohotovost).
- Zranění, která mají za následek porušení normálních tělesných nebo duševních funkcí a znesnadňují vám, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života a vyžadují lékařské ošetření, zakládají trestní odpovědnost pro trestný čin ublížení na zdraví¹.
- Pokud jste utrpěla vážnou, delší dobu trvající poruchu zdraví nebo jiné vážné onemocnění, prodělala mučivé útrapy, které vedly ke ztrátě nebo podstatnému snížení pracovní způsobilosti nebo měly jiné následky, kvalifikované jako těžká újma na zdraví, může být pachatel stíhán pro trestný čin těžkého ublížení na zdraví².

Postup lékařů při poskytování zdravotní péče osobám

ohroženým domácím násilím byl dán metodickým pokynem ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví č. 3 z roku 2006.

Povinností lékaře je vyhotovení lékařské zprávy s podrobným popisem zranění, označením osoby, která je způsobila, a předpokládanou dobou léčení.

Lékařskou zprávu pečlivě uschovejte, pořídte si i její opis. Bude sloužit jako listinný důkaz v případě trestního řízení i k řízení o náhradě škody, která vám vznikla.

1 § 146 TZ

2 § 145 TZ

III. Co pro vás může a má udělat policie

1. Povinnosti policejních orgánů při ochraně před domácím násilím

Vykázání¹

Právní institut vykázání opravňuje příslušníky policie k vykázání násilné osoby ze společného obydlí a jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, lze-li důvodně předpokládat, zejména s ohledem na předcházející útoky, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti.

Policisté představují významný článek v řetězu osob podílejících se na prevenci, intervenci, pomoci a řešení případů domácího násilí. Rychlá a účinná reakce policie může být v případech domácího násilí životně důležitá. V novém zákoně o policii, kde vykázání je faktickým úkonem, je upravena nejen vaše personální, ale i teritoriální (osobní i územní) ochrana.

Proto, žijete-li ve vztahu nebo rodině, které jsou poznamenány domácím násilím, trvajícím po delší dobu, kde se fyzické a psychické násilí opakuje stále častěji, má závažnější následky a vy jste chováním násilné osoby dlouhodobě ohrožována a zraňována, pak neváhejte a volejte tísňovou linku 158. Policie je povinná na vaše tísňové volání reagovat a dostavit se do společného obydlí nebo jiných míst (může se jednat např. o hotel, chatu, důležitý je osobní vztah), kde k násilí dochází. Násilí je přerušeno a ve většině případů je násilná osoba vykázána.

Jak postupují policisté při vykázání násilné osoby ze společného obydlí?

Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě – **tedy vám** – a vyhotoví **potvrzení o vykázání**, které jim předá

proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na které se vykázání vztahuje, totožnost osoby násilné i ohrožené, poučení obou stran o právech a povinnostech v době vykázání a možných sankcích při porušení povinností. Odmítnutí podpisu nebo převzetí je zaznamenáno v úředním záznamu.

Vás jako ohroženou osobu policista poučí o možnosti podání návrhu na předběžné opatření², využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb³ a o následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů⁴.

Vykázaná osoba je povinna

- neprodleně opustit vymezený prostor,
- zdržet se vstupu do vymezeného prostoru,
- zdržet se styku nebo navázání kontaktu **s vámi** – ohroženou osobou,
- vydat policistovi všechny klíče od společného obydlí.

Vykázaná osoba má právo

- vzít si ze společného obydlí osobní věci, cennosti a doklady,
- jedenkrát v průběhu vykázání si – za asistence policisty – vzít věci nezbytné pro její podnikání nebo výkon povolání,
- být informována o možnostech ubytování.

Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může na místě podat námitku, která je zapsána do potvrzení o vykázání nebo do třech dnů písemně uplatnit námitky u krajského ředitelství. Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vyzoomí bez zbytečného odkladu osobu ohroženou i násilnou.

Není-li vykázaná osoba v době policejní intervence ve společném obydlí přítomna, uvede policista adresu útvaru policie, kde si je možno vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání, případně si na tísňové lince 158 ověřovat provedení vykázání.

2. O Policii ČR obecně:

Úkoly, povinnosti a oprávnění policie jsou stanoveny zejména zákonem o Policii České republiky⁵. Jejím úkolem je

- chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti,
- dbát, aby žádná osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
- postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž policejní úkon směřuje, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem,
- při plnění úkolů jsou policisté povinni dodržovat pravidla zdvořilosti, dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní,
- policista je povinen prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, služebním průkazem s identifikačním číslem,
- policista je povinen poučit osobu dotčenou úkonem před jeho provedením o právních důvodech, které k úkonu vedou, a o jejích právech,
- mezi povinnosti policie patří podpora, péče a pomoc obětem trestných činů a zmírňování následků trestných činů,
- stát má povinnost řešit prostřednictvím svých orgánů každé porušování lidských práv a svobod. Zásah policie do soukromé sféry je přípustný, pokud je nezbytný při ochraně zdraví, života, práv a svobod jiných ohrožených osob. **Policie má proto nejen právo, ale i povinnost vstoupit do rodiny, kde se vyskytuje násilí.**⁶

Důležité informace pro vás, jak postupovat v období vykazání násilné osoby:

V případě zranění má policie povinnost zajistit vám lékařské ošetření. Nezapomeňte prosím na lékařskou zprávu. Nedovolí-li vám zranění přechodně pečovat o nezletilé děti, pak policie uvědomí orgán sociálně právní ochrany dětí, který zajistí potřebnou péči v širší rodině nebo jinak. Máte možnost využít psychologických, sociálních a jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí.

Vaše první kroky budou směřovat do **Intervenčního centra**⁷ ve vašem kraji. Vzhledem k tomu, že policie má povinnost doručit úřední záznam o vykazání tomuto pracovišti do 24 hodin po jeho uskutečnění, bude vás Intervenční centrum kontaktovat i samo.

Odborně proškolení sociální pracovníci vám poskytnou zejména v období vykazání násilné osoby psychologickou podporu, sociálně-právní pomoc a dostatek informací pro uvážlivé rozhodnutí o dalších životních krocích a zprostředkují vám pomoc dalších pomáhajících služeb.

V případě přítomnosti nezletilých dětí v rodině doručuje policie v této lhůtě úřední záznam o vykazání i orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

---

1 Hlava VII. § 44–47 zákona č. 273/2008 Sb.,
o Policii České republiky

2 § 76b OSŘ

3 § 60a SS

4 § 337, 345 TZ

5 Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii ČR

6 Závazný pokyn policejního presidenta, kterým stanoví postup policistů v případech domácího násilí, č. 179 z roku 2006

7 § 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

IV. Možnosti právní ochrany

Zákon o ochraně před domácím násilím přispěl ke zvýšení právní ochrany osob ohrožených domácím násilím¹. Významným právním nástrojem je podání návrhu na tzv. **zvláštní předběžné opatření**.²

Je-li vážným způsobem ohrožen váš život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost, může předseda senátu předběžným opatřením uložit účastníku, proti němuž návrh směřuje, tedy osobě násilné, aby:

- a) dočasně opustila byt nebo dům společně s vámi obývaný, jakož i bezprostřední okolí, nebo aby do něj nevstupovala,
- b) aby se zdržela kontaktu a navazování kontaktů s vámi.

Podáním návrhu v průběhu vykazání se doba vykazání prodlužuje do dne nabytí právní moci předběžného opatření. Návrh na zvláštní předběžné opatření můžete však podat, aniž by k vykazání došlo.

Pro rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření je příslušný okresní soud, v jehož obvodu máte bydliště. O předběžném opatření musí být rozhodnuto bezodkladně, nejpozději však do 48 hodin poté, co byl podán. **Při podání tohoto návrhu neskládáte jistotu ve výši 10 000,- Kč.**

Rozhodl-li soud o prodloužení doby vaší ochrany, pak zajistí také bezodkladný výkon takového rozhodnutí. Předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, soud však může tuto lhůtu prodloužit, a to až o další jeden měsíc.

Zahájíte-li však řízení ve věci samé (řízení o výchově a výživě nezletilých dětí, rozvod manželství), může soud na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření až do rozhodnutí ve věci samé. Nejpozději uplynutím doby jednoho roku od okamžiku jeho nařízení však platnost předběžného opatření zanikne.

Odborníci v intervenčních centrech či jiných specializovaných zařízeních na pomoc obětem domácího násilí vám pomohou zvážit vaše rozhodnutí, zda návrh k soudu podáte a opustíte násilný vztah, či zda tento návrh nepodáte a po uplynutí deseti dní se násilník vrátí zpátky do společného obydlí. Konečné rozhodnutí a odpovědnost za něj však nesete jen vy sama.

Může vám pomoci řízení o přestupcích?

Ano, přinejmenším v budoucnosti, rozhodnete-li se vaši krizovou životní situaci řešit.

Samotné přestupkové řízení nemá bohužel velkou šanci na úspěch. Přestupky, kterými je možno postihnout domácí násilí, patří mezi tzv. přestupky návrhové a projednávají se jen na návrh postižené osoby, tedy vás.

Návrh musíte podat do třech měsíců u obecního úřadu v místě bydliště. Lhůta vám běží ode dne, kdy k přestupku došlo, nebo kdy jste se dověděla, že policejní orgán postoupil vaše oznámení obci. Dozví-li se policejní orgán o násilném činu od vás, musí vás, pokud o to požádáte, do 30 dnů informovat o tom,

- zda-li v trestním stíhání pokračuje,
  - nebo trestní stíhání zastavil,
  - nebo zda předal věc obecnímu úřadu k přestupkovému řízení.
- Návrhové přestupky jsou přestupky proti občanskému soužití³. Takového přestupku se dopouští ten, kdo
- a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,
  - b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,
  - c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo hrubým jednáním.
- Za přestupky pod písmenem b) a c) lze uložit pokutu do 3 000,- Kč a pod písmenem a) do 1 000,- Kč. Poplatek v hodnotě 1 000,- Kč za zahájení řízení zaplatí ten, kdo je uznán vinným z přestupku, pokud není vina prokázána, hradí poplatek navrhovatelka/navrhovatel.

Pokud budete protokoly o zákrocích policie a vaše návrhy na zahájení přestupkového řízení shromažďovat včetně jejich výsledků, pak máte v ruce důkazy o opakovaném domácím násilí pro případ pozdějšího rozvodového nebo trestního řízení.

Přestupku se dopustí také ten, kdo v úmyslu ponížit lidskou důstojnost dítěte použije vůči němu nepřiměřeného opatření. V těchto případech může rodiči orgán sociálně-právní ochrany dětí uložit pokutu až do výše Kč 50 000,-⁴.

- 1 Zákon č. 135/2006 Sb.
- 2 § 76b) OSŘ
- 3 § 49 zákona č. 200/1999 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších změn a doplňků
- 4 § 59 odst. 1 h) a odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění

V. Trestně-právní ochrana

1. Jaké je vaše postavení jako oběti trestného činu a poškozené osoby v trestním právu?

Vaše postavení v trestním řízení je dáno u trestných činů charakteristických pro domácí násilí vašim **osobním vztahem k pachateli**:

a) můžete být příbuznou v pokolení přímém, tedy matkou, dcerou, vnučkou, babičkou, nebo mezi vámi a pachatelem může existovat vztah sourozenecký, eventuálně osvojenec a osvojitele. Nejčastěji však k domácímu násilí dochází v manželství a partnerských vztazích.

→ Manželi jsou ti, kteří uzavřeli manželství, a toto manželství trvá. V tomto případě pro vás platí: jestliže na vás páchané násilí (fyzické, sexuální, psychické) zakládá podezření, že byl spáchán trestný čin, pak současně s jeho oznámením orgánům činným v trestním řízení (policii, státnímu zastupitelství, soudům) musíte vyslovit souhlas se zahájením trestního stíhání.

To se netýká trestného činu „týrání osoby žijící ve společném obydlí nebo osoby blízké.“

b) Podobně je tomu u druhé skupiny osob, které se nacházejí v poměru rodinném nebo obdobném. Sem patří snoubenci, druh-družka, širší příbuzenstvo. Zde je rozhodující bližší **citový vztah mezi pachatelem a obětí**. Jiné osoby jsou osobami blízkými, pokud jsou navzájem v poměru rodinném nebo obdobném a pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Orgány činné v trestním řízení musí tedy v případě této skupiny osob zkoumat konkrétní trvajících citový vztah mezi těmito osobami. Z toho pak je nutné usoudit, zdali váš souhlas je podmínkou k zahájení trestního stíhání. **Důležitá je tedy existence intimního vztahu, nikoli společné obydlí.** Ustanovení

o výslovném souhlasu s trestním stíháním tzv. osob blízkých, se kterým jste se právě seznámila, je zásadním problémem při potírání všech násilných jednání, která zahrnujeme pod domácí násilí.

Pozor!

Oznámíte-li vy nebo někdo jiný orgánům policie nebo státnímu zastupitelství podezření ze spáchání trestného činu „týrání osoby žijící ve společném obydlí nebo osoby blízké“, policejní orgány od vás nesmí vyžadovat souhlas se zahájením trestního stíhání!

Budete-li podávat oznámení o podezření ze spáchání některého z trestných činů uvedených v § 163 trestního řízení (např. ublížení na zdraví, vydírání, vyhrožování), váš souhlas se zahájením trestního stíhání bude i nadále vyžadován!

Zvažte, prosím, rizika tohoto kroku. Spočívají zejména ve vystupňovaném násilí, dalším psychickém teroru – zejména ve jménu nezletilých dětí – („nedostaneš, neuvidíš, zabiji vás i sebe, udělám z tebe blázna, doženu tě k sebevraždě...“). Budete potřebovat psychologickou a sociální pomoc. Někdy také azylové ubytování a většinou právní radu¹, podporu příbuzných, známých a společnosti. Rozhodnutí, jak budete postupovat, je ve vašich rukách. Nejlépe sama víte, co je pro vás a vaše děti menším zlem. Máte však i šanci, že tímto krokem násilné jednání zastavíte nebo zmírníte.

2. K jakým trestným činům v situaci domácího násilí dochází?

Již v úvodu k této publikaci byl zmiňován **nový trestní zákoník**², který nabývá účinnosti 1. 1. 2010. Jeho zásadním přínosem je **důraz na trestněprávní ochranu práv a svobod člověka, jeho života, zdraví, lidské důstojnosti, na ochranu fungující rodiny, nezletilých dětí a bezmocných rodinných příslušníků**. V zákoníku nalezneme i nové trestné činy, které reagují na nové společenské podmínky a pokroky ve vědě. Většina trestných činů zůstává nezměněna, jsou však řazeny tak, jak to odpovídá zájmu společnosti na ochraně preferovaných hodnot.

Dále vás chceme informovat o nových trestných činech, ke kterým může dojít v souvislosti s domácím násilím, aniž by došlo ke stíhání pachatele pro trestný čin „Týrání osoby žijící ve společném obydlí nebo osoby blízké“³. Vyjmenované trestné činy jsou označeny §§ nového trestního zákoníku.

→ Trestné činy proti životu a zdraví

§ 140 Vražda

úmyslné usmrcení bylo rozšířeno o odst. 2 „úmyslné usmrcení s rozmyslem nebo po předchozím uvážení“ a odst. 3 písm. a) – j), kde jsou vyjmenovány kvalifikované okolnosti zakládající až výjimečný trest odnětí svobod. **Příprava je trestná.**

§ 141 Zabití

úmyslné usmrcení jiného v silném rozrušení, strachu, úleku, zmatku anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Jedná se o nový trestný čin, který reaguje na situaci osob jednajících v nutné obraně, nebo kde polehčující okolnosti dostatečně nevystihují pohnutky, které k zabití vedly.

§ 145 Těžké ublížení na zdraví

jednání, které přivodilo těžkou újmu na zdraví, upřesněn okruh osob, které požívají zvýšené ochrany a výslovně uvedeno jednání ze **zavrženíhodné pohnutky. Příprava je trestná.**

§ 146 Ublížení na zdraví

tj. jednání, kterým je způsobena porucha na zdraví, která znemožňuje postižené/-mu obvyklý způsob života, obvyklé činnosti, a to nikoliv po přechodnou dobu.

→ Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství

§ 168 Obchodování s lidmi

§ 169 Svěření dítěte do moci jiného

za účelem adopce nebo pro jiný účel za odměnu – nový trestný čin

§ 170 Zbavení osobní svobody

pachatel jinou osobu neoprávněně uvězní

§ 171 Omezování osobní svobody

pachatel jiné/-mu bez oprávnění brání užívání osobní svobody.

§ 175 Vydírání

pohrůžka usmrcením nebo těžkou újrou na zdraví nebo jinou újrou je prostředkem k vynucení určitého chování, aby oběť něco konala, opominula nebo trpěla. **Příprava je trestná.**

§ 177 Útisk

tohoto trestného činu se dopouští osoba, která jinou osobu nutí, zneužívaje její tísně nebo závislosti, aby něco konala nebo trpěla.

§ 178 Porušování domovní svobody

se dopouští osoba, která neoprávněně vnikne do domu nebo bytu jiné osoby a tam neoprávněně setrvává.

→ **Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti**

§ 185 Znásilnění

se dopouští ten, kdo jinou/jiného donutí k souloži nebo k jiným formám sexuálního ukojení. Trestný čin byl doplněn o další skutkové okolnosti, které vedou k vyššímu trestu odnětí svobody. **Příprava je trestná.**

§ 186 Sexuální nátlak

Pachatel násilím, pohrůžkou násilím, pohrůžkou jiné těžké újmy donutí jinou osobu k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování. Vyšším trestem bude potrestán ten, kdo zneužije závislosti nebo bezbrannosti oběti nebo zneužije svého postavení. **Jedná se o nový trestný čin. Příprava je trestná.**

§ 187 Pohlavní zneužití

dopouští se jej ten, kdo vykoná soulož s osobou mladší patnácti let nebo ji jiným způsobem pohlavně zneužije. **Příprava je trestná.**

→ **Trestné činy proti rodině a dětem**

§ 196 Zanedbání povinné výživy

Zpřísněny podmínky, za kterých je možno potrestat osobu povinnou **platit výživné**. Trestní stíhání možno zahájit po **4 měsících neplnění vyživovací povinnosti**. Podstatně byla zvýšena výměra trestu odnětí svobody pro pachatele, kteří

se úmyslně vyhýbají placení výživného, ohrozili nouzí osobu, ke které mají vyživovací povinnost a za tento trestný čin byli v posledních třech letech již odsouzeni. Ustanovení o účinné lítosti zůstalo zachováno (§ 197).

§ 198 Týrání svěřené osoby

Pod „týráním“ soudní praxe rozumí zlé nakládání se svěřenou osobou. Může jít o zlé nakládání působením **fyzických útrap**, ale i o zlé nakládání v **oblasti psychické**. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání.

§ 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Týrání osoby blízké nebo jiné osoby žijící s pachatelem ve společném obydlí nese stejné znaky jako týrání osoby svěřené. **Nevyžaduje se, aby u týrané osoby vznikly následky na zdraví**, ale jednání se vyznačuje vyšším stupněm necitelnosti, bezohlednosti a bolestivosti a **vy ho pociťujete jako těžké příkoří**.

§ 200 Únos dítěte a osoby stížené duševní poruchou

Za únos ve smyslu tohoto ustanovení je třeba považovat jednání rodiče, který ač nebyl zbaven rodičovských práv a jeho rodičovská práva nebyla omezena (tedy zůstala zachována), odejme dítě druhému rodiči, kterému bylo dítě svěřeno do výchovy soudním rozhodnutím. Znemožní tak druhému rodiči další péči o unesené dítě. **Příprava je trestná**.

§ 201 Ohrožování výchovy mládeže

se dopouští osoba, která ohrozí **rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte**. (Viz děti v rodinách ohrožených domácím násilím).

→ Trestné činy proti majetku

§ 208 Neoprávněný zásah do práva k domu nebo bytu

Tohoto trestného činu se dopouští osoba, která protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného nebo brání oprávněné osobě v užívání shora uvedených prostor.

→ Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

§ 337 Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

Výčet protiprávních jednání byl podstatně rozšířen. Pozornosti si zasluhují ustanovení:

odst. 2) o maření vykázaní provedeného podle zákona o Policii ČR, předběžného opatření soudu, které ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí, zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktu s ním.

Pozor, maření úředního rozhodnutí se mohou dopustit obě strany, osoba vykázaná i osoba ohrožená, pokud vykázaného/nou vpustí do obydlí, stejně tak, pakliže navrhovatel/ka předběžného opatření změní názor.

Odst. 4) reaguje na situace spojené se spory o tom, do **čí péče bude dítě svěřeno a jak bude upraven kontakt druhého rodiče s nezletilým dítětem**. „Kdo poté, co proti němu byla bezvýsledně použita opatření v občanském soudním řízení⁴ směřující k rozhodnutí soudu nebo soudem schválené dohody o výchově nezletilých dětí včetně úpravy styku s dítětem maří výkon takového rozhodnutí nebo dohody nebo se dopustí závažného jednání, aby zmařil výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci týkajícího se výchovy nezletilých dětí, může být potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“

→ Trestné činy narušující soužití lidí

§ 353 Nebezpečné vyhrožování

Takového protiprávního jednání se dopouští osoba, která jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, **že v oběti vzbudí důvodnou obavu, že se tak stane**.

§ 354 Nebezpečné pronásledování

Jde o nebezpečné, zlovolné pronásledování a obtěžování druhé osoby, které ohrožuje její bezpečnost, narušuje soukromí, osobní svobody a lidskou důstojnost. V závažných případech poškozují duševní i tělesné zdraví oběti či dokonce ohrožují její život. Obecně snižuje kvalitu života pronásledované osoby. Jedná se o trestný čin, který je založen na opakované viktimizaci oběti. V podstatě se jedná o sérii incidentů, nikoli o ojedinělý akt⁵. Jedná se o nový trestný čin.

Máte problém s tím, že

- vás váš bývalý partner osočuje, vyhrožuje, nadává, ničí a poškozuje vaše věci, organizuje štvavé kampaně proti vám, popírá násilí ve vztahu a tvrdí, že se ho nikdy nedopustil, napadá vaše ochránce nebo nového přítele, spontánně útočí na vaše příbuzné a přátele;
- pokouší se o kontakt pomocí telefonátů, SMS zpráv, e-mailů, poškozuje vaše dobré jméno a pověst, snaží se vás osobně kontaktovat, své chování považuje za správné a oprávněné, zapojuje do svých aktivit třetí osoby, demonstruje svou moc?

Pokud se podobné útoky opakují minimálně desetkrát, trvají alespoň čtyři týdny, vyhledejte odbornou pomoc. Nepodceňujte vlastní osobní ochranu a zvolte buď ofenzivní, nebo defenzivní obranu. Záleží na vás, jak dalece jste asertivní (bojovná).

Každý případ stalkingu je individuální a vyžaduje individuální přístup. Pokud se rozhodnete pro ofenzivní obranu, která znamená konfrontaci s pronásledovatelem, máte možnost soudní ochrany prostřednictvím žaloby na ochranu osobnosti⁶ nebo trestního oznámení pro trestný čin „Nebezpečného pronásledování“⁷.

Defenzivní obranu pociťují oběti často jako příkoří, protože mnohdy vede přes zásadní změny v osobním životě. Vychází se z tzv. strategie nulové reakce, kdy oběť na veškeré pokusy o kontakt nereaguje. Doporučuje se změna telefonního čísla, e-mailové adresy, změna trávení volného času, někdy přestěhování, změna zaměstnání⁸.

K výčtu nejzávažnějších trestných činů, vyskytujících se v souvislosti s domácím násilím, jsou pro vás důležité následující informace:

- Jste-li osobou blízkou (viz shora), bude po vás orgány činnými v trestním řízení **vyžadován váš souhlas** se zahájením, eventuálně pokračováním v trestním stíhání.
- Vašeho **souhlasu není třeba** u pokusu o vraždu, u trestného činu těžkého ublížení na zdraví, znásilnění s těžkými následky, týrání svěřené osoby, týrání osoby blízké nebo žijící ve společném obydlí.
- **Souhlas** s trestním stíháním **se nevyžaduje**, byla-li některým z trestných činů způsobena smrt, poškozenou osobou je dítě mladší patnácti let a souhlas nebyl dán poškozenou osobou v tísní vyvolané výhrůzkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností.⁹
- **Trestné činy** jsou nyní děleny na dvě skupiny: **zločiny**, kde horní hranice trestní sazby je do deseti let, a **přečiny**, kde horní hranice trestní sazby je do pěti let.
- Byla rozšířena skupina trestných činů, kdy k odsouzení stačí **prokázaná příprava trestného činu**. Jsou to: vražda, úmyslné těžké ublížení na zdraví, vydírání, znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití.
- Nezapomeňte prosím, že trestné je i **neoznámení** nebo **nepřekažení** trestných činů vyjmenovaných v **§ 367 a § 368 TZ**. Patří sem i **týrání svěřené osoby, nejčastěji dítěte nebo starých, nemocných a bezmocných osob** (mezigenerační násilí). Jste-li **osobou blízkou, nejste povinna tak učinit**, ale týrání se může dopouštět někdo z vašich blízkých a týrat vaše dítě nebo rodiče.

Pokud je vaše nezletilé dítě přítomno při vašem fyzickém napadání nebo šikaně, je psychicky týráno. Zvažte, zdali byste se neměla v tomto případě obrátit na orgány sociálně právní ochrany dětí nebo přímo na orgány činné v trestním řízení. Je možné, že přerušíte spirálu násilí, která vás deptá.

3. Co byste měla vědět o trestním řízení?

Někdo z vašich blízkých nebo známých, případně orgán sociálně právní ochrany dětí, podal trestní oznámení. Možná jste se rozhodla i vy sama podat trestní oznámení, protože násilí, které zažíváte, nechcete dále snášet. Tzv. **podání** se posuzuje podle obsahu. Popíšete tedy, jaké jednání musíte snášet, kdy a kde k němu dochází, jsou-li mu přítomny děti. Označíte pachatele, uvedete důkazy a svědky.

Podání můžete učinit **ústně** (většinou zasahuje-li policie přímo v rodině), nebo **písemně** u policejního orgánu nebo státního zastupitelství. Můžete tak učinit i u soudu, např. když probíhá řízení o rozvod manželství, který jste navrhla, a odpůrce (váš manžel) vám vyhrožuje, zastrašuje vás nebo vydírá.

Výsledný dokument, který sepisuje policie, se nazývá **protokol o trestním oznámení**. Vy musíte obdržet jednu kopii, pokud o ni požádáte. Jestliže všechny skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, uvědomí policie do 48 hodin státní zastupitelství. Poté následuje **usnesení o zahájení trestního stíhání** pachatele.

Policejní orgány jsou povinny přijímat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a do jednoho měsíce po oznámení vás musí vyrozumět o tom, zdali bylo trestní stíhání zahájeno. To vše za předpokladu, že jste dala souhlas s trestním stíháním a že jste v podání o oznámení požádala. Proto **nezapomeňte vždy o vyrozumění ve lhůtě 30 dnů požádat!!!**

V trestním řízení vystupujete jako poškozená, pokud vám bylo ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda. To však musíte prokázat. S postavením poškozené souvisí řada oprávnění.

Shledají-li orgány činné v trestním řízení, že osobě poškozené nebo svědkům hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem obviněného nebo odsouzeného na svobodě, musí uvědomit poškozené nebo svědky o tom, že obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl, odsouzený byl propuštěn nebo uprchl z výkonu trestu odnětí svobody, uprchl z výkonu ochranného

léčení nebo z jeho výkonu nebo byl propuštěn nebo uprchl z výkonu zabezpečovací detence. Doporučujeme, abyste jako poškozená osoba vždy o tuto informaci orgány činné v trestním řízení požádala. Žádost můžete podat u státního zastupitelství nebo u soudu.¹⁰

Pokud jste podala oznámení o spáchání trestného činu a bylo zahájeno trestní stíhání, doporučujeme vám vyhledat odbornou pomoc¹¹.

Jako poškozená se můžete dát v trestním řízení zastupovat zmocněnkyní/zmocněncem. Může to být advokát/advokátka (placená právní pomoc), nebo bezplatně jiná osoba. Tato osoba musí mít způsobilost k právním úkonům, ke kterým na základě vaší plné moci bude oprávněna. Má právo nahlížet do spisů, činit za vás návrhy, podávat žádosti, opravné prostředky a zúčastnit se úkonů trestního řízení, zejména hlavního líčení.

Pokud jste uplatnila nárok na náhradu škody a nemáte dost prostředků, abyste si mohla platit zmocněnce/advokáta, rozhodne na váš návrh předseda senátu nebo soudce v přípravném řízení, že máte nárok na právní pomoc zmocněnce bezplatně nebo za sníženou odměnu. Návrh na tuto pomoc se podává v přípravném řízení prostřednictvím státního zástupce.

V průběhu trestního řízení budete jako poškozená/ svědek vypovídat, avšak máte právo výpověď odepřít. Nicméně vám doporučujeme vypovídat a přispět k řádnému objasnění protiprávního chování obžalovaného.

Osoba poškozená má právo podat stížnost

proti rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání¹² vzhledem k dobrému chování obviněného po spáchání trestného činu, k jeho snaze nahradit škodu nebo jiné škodlivé následky a je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo.¹³

Státní zástupce může za stanovených podmínek na dobu 6 měsíců až jednoho roku podmíněně odložit návrh na potrestání (pachatele)¹⁴ a po uplynutí této doby, rozhodnout, že se „podezřelý během zkušební doby osvědčil“¹⁵.

Jako poškozená můžete navrhnout, aby vám odsouzený pachatel uhradil náklady související s vaší účastí v trestním řízení, a to i v případě, že vám nebyl přiznán nárok na náhradu škody.

Pro vás z toho plyne ponaučení, že další osud pachatele, který vám ublížil, musíte bedlivě sledovat vy sama nebo osoba, kterou pro trestní řízení k tomu účelu zmocníte. Pokud chcete s trestním stíháním uspět, musíte pozorně sledovat jeho průběh. Díky tzv. zkrácenému přípravnému řízení a zjednodušenému řízení před samosoudcem se o skončení trestní věci nemusíte ani dovědět.

Vaše další možnosti v trestním řízení

- a) Jestliže jste podala trestní oznámení u Policie ČR a nejste spokojena s rozhodnutím policejního orgánu (např. věc byla odložena a předána k vyřízení v přestupkovém řízení), můžete se obrátit se stížností na příslušné státní zastupitelství¹⁶.
- b) Vystupujete-li v trestním řízení jako poškozená, můžete kdykoliv v přípravném řízení (do doby než je věc předána soudu) žádat o přezkoumání postupu policejního orgánu nebo státního zástupce¹⁷, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu:
  - směřuje-li stížnost proti policejnímu orgánu, adresujte ji příslušnému státnímu zastupitelství (např. obvodnímu, okresnímu státnímu zastupitelství);
  - směřuje-li vaše stížnosti proti postupu státního zástupce, adresujte ji nejbližšímu vyššímu státnímu zastupitelství (obvod – město, okres – kraj).

Co můžete také očekávat:

- Budte připravena na to, že pachatel celou věc popře nebo zkusí. Pouze věcné a listinné důkazy, svědci a vaše výpověď mohou soudu pomoci při prokazování viny obžalovaného.
- Nebudte překvapena, odloží-li orgány činné v trestním řízení trestní stíhání, protože podezření z trestného činu se neprokázalo a věc se bude řešit jako přestupek, eventuálně jako kárné opatření. Řízení může být zastaveno i z dalších formálních důvodů, např. proto, že jste nedala či vzala zpět souhlas s trestním stíháním.

- Jestliže výsledky vyšetřování dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, státní zástupce podá obžalobu. O této skutečnosti jako poškozená budete vyrozuměna.
- K hlavnímu líčení se můžete a nemusíte dostavit. Ale pokud jste předvolána jako svědek, pak se dostavit musíte.

Po vynesení rozsudku se můžete jako poškozená odvolat, ovšem pouze do výše náhrady škody, kterou vám pachatel způsobil a soud uznal (ušlá mzda, ušlý zisk, výlohy za léčení, poškozené šatstvo atd.).

Z toho, co nyní víte o vašem postavení v trestním řízení, vyplývá, že potrestání toho, kdo vám ublížil, závisí na vašem

- oznámení o spáchání trestného činu,
- souhlasu se zahájením trestního stíhání u těch trestných činů, kde to zákon vyžaduje, a výpovědi o tom, co se stalo; souhlas s trestním stíháním není vyžadován u podezření ze spáchání trestného činu „týrání osoby blízké nebo osoby žijící ve společném obydlí“,
- na předložení odpovídajících důkazů a navržení hodnověrných svědků,
- na vaší informovanosti o průběhu trestního řízení (nahlížení do spisu, kontrola výpovědi, doplnění dokazování atd.).

4. Co byste měla vědět o následcích pro odsouzeného:

Trestné činy jsou v novém trestním zákoníku rozděleny do dvou skupin:

- **přečiny**, to jsou všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby do pěti let,
- **zločiny** jsou trestné činy, u kterých zákon ukládá tresty odnětí svobody s trestní sazbou nad pět let a **zvláště závažné zločiny**, kde horní hranice trestní sazby je nejméně deset let.

a) Trestné činy, které se nejčastěji vyskytují v situacích domácího násilí, najdeme ve skupině dnes přečinů a horní hranice trestní sazby nepřesahuje zpravidla trest odnětí svobody ve výši tří let. Jsou-li však spáchány za přitěžujících okolností, délka trestu se úměrně zvyšuje. Za trestné činy s touto trestní sazbou mohou být ukládány tzv. alternativní tresty, které jsou vykonávány bez odnětí svobody a teprve při porušení omezení a podmínek

s ním spojených přichází na řadu výkon trestu odnětí svobody (podmíněně odsouzení prosté nebo s dohledem probačního úředníka, peněžitý trest, obecně prospěšné práce).

→ V některých případech nemusí dojít ani k pravomocnému odsouzení, protože za určitých podmínek je možno při tzv. odklonu trestní stíhání podmíněně zastavit. Nevhodné a prakticky neproveditelné je tzv. narovnání mezi pachatelem a poškozenou.

- b) Určitou perspektivu vidíme v uložení přiměřených omezení a povinností pachateli v rámci alternativních trestů nebo odklonů. Např. zdržet se nadměrného požívání alkoholu nebo povinnost absolvovat psychosociální výcvik. Speciální terapeutické kurzy pro pachatele násilných trestných činů v rodině nebo domácnosti, ač je od roku 2007 zpracována metodika práce s násilnými pachateli, nebyly zatím uvedeny do praxe.
- c) Vražda, zabití, úmyslné těžké ublížení na zdraví, znásilnění, pohlavní zneužití mají podle stanovených přitěžujících okolností velmi široké rozpětí trestních sazeb od několika měsíců, roků až po doživotí.
- d) Nově se v trestním zákoníku setkáme i se zabezpečovací detencí – ochranným opatřením, které lze uložit pachatelům zvláště závažných zločinů, kteří pro nepřičetnost nejsou trestně odpovědní a jejichž pobyt na svobodě je nebezpečný. Ta trvá tak dlouho, dokud to vyžaduje ochrana společnosti.

5. Jak můžete od státu získat peněžitou pomoc pro oběti trestné činnosti?¹⁸

Pomoc spočívá v poskytnutí jednorázové peněžitě částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené trestným činem, a to za předpokladu, že náhrada škody způsobená trestnou činností nebyla plně nahrazena pachatelem.

K uplatnění nároku na tuto peněžitou pomoc musíte mít v ruce pravomocný rozsudek o odsouzení pachatele. Pak můžete obdržet paušální částku 25 000,- Kč. Je-li pravomocným rozsudkem rozhodnuto o náhradě škody ve vyšší částce, pak obdržíte částku určenou soudem. Jde např. o náklady spojené s léčením, ztrátou výdělku a tzv. bolestné. Za určitých okolností může být peněžitá pomoc poskytnuta opakovaně až

do výše 150 000,- Kč (např. trvalé následky na zdraví, ztížení společenského uplatnění).

Žádost o pomoc se podává na ministerstvu spravedlnosti do 12 měsíců od okamžiku, kdy jste se dověděla o výši způsobené škody. Ministerstvo rozhoduje pak do 3 měsíců. Výše peněžité pomoci může být snížena nebo nemusí být přiznána vůbec.

Po poskytnutí peněžité pomoci můžete požádat o prominutí vrátit poskytnutou peněžitou pomoc z důvodu nepříznivé sociální situace. Opět vám ministerstvo může a nemusí vyhovět. Jinak jste povinna poskytnutou částku po dobu 5 let splácet.

Pro oběti domácího násilí je tedy podmínkou pro přiznání peněžité pomoci:

- **dání souhlasu s trestním stíháním kromě trestného činu „Týrání osoby žijící ve společném obydlí nebo osoby blízké“,**
- **dokumentace o rozsahu zdravotního poškození atd.,**
- **pravomocný rozsudek včetně výroku o výši náhrady škody.**

Nejsou-li na základě výsledků šetření v přípravném řízení pochybnosti o tom, že se trestný čin stal, je možno žádat o poskytnutí peněžité pomoci již v této fázi.

V rámci trestního řízení máte právo požadovat, aby vám pachatelem byla nahrazena způsobená škoda. Tomuto požadavku může soud vyhovět v tzv. adhezním řízení. Uplatnění vašeho návrhu může mít vliv i na rozsah peněžité pomoci poskytované poškozeným osobám podle zákona o poskytování peněžité pomoci obětem trestné činnosti.

Proto:

- informujte lékaře o tom, že vám zranění způsobila blízká osoba, a požádejte jej, aby tuto informaci (včetně označení toho, kdo vám ublížil) zapsal do vaší zdravotní dokumentace;
- požádejte lékaře, aby vyplnil formulář „Hlášení úrazu nebo jiného poškození zdraví“ (VZP-22/1993) a poslal ho vaší zdravotní pojišťovně;
- informujte policii nebo státní zastupitelství, že budete žádat o náhradu škody, která vám byla v důsledku zranění způsobena, a zkontrolujte si, že je tato skutečnost v protokolu zaznamenána;

- požádejte policii, aby odeslala vaši zdravotní pojišťovně vyplněný formulář „Oznámení o zranění osob“ (MV č. skl. 350);
- vyplňte „Dotazník k úrazu“, který od vaší pojišťovny obdržíte;
- náhrada škody uplatněná v trestním řízení je pro vás schůdnější než žaloba o náhradu škody uplatněná cestou občanského práva.

Za oběť trestné činnosti se považuje i osoba pozůstalá po oběti, která zemřela v důsledku trestného činu, byla-li na oběť odkázaná výživou a v době smrti s ní žila ve společné domácnosti. Nejčastěji půjde o nezaopatřené děti, staré rodiče, příp. manžela.

Peněžité pomoci se nevztahují na případy, kdy byla škoda oběti nebo pozůstalým po oběti v plné výši uhrazena jinými institucemi (sociální pojištění, důchod, soukromé pojištění, náhrada škody od pachatele).

- 1 Viz seznam pomáhajících organizací, zařízení a služeb na konci brožurky
- 2 Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník..
- 3 § 199 TZ
- 4 § 272, 273 OSŘ jednotlivé pokuty nesmějí přesahovat 50 000,- Kč. Pokuty lze opakovat.
- 5 Asi v 50% případů jde o pokračování domácího násilí v jiných podmínkách, trestného činu se dopouštějí zpravidla muži. Čírtková, L.: Stalking – podstata, jevové podoby a strategie intervence. In. Zpravodaj BKB o. s., č. 4/2009
- 6 § 13 OZ
- 7 § 354 TZ
- 8 Viz poznámka č. 5 této kapitoly.
- 9 § 163 a §163a trestního řádu ve znění změn provedených zákonem č. 41/ 2009 Sb.
- 10 § 44a TŘ
- 11 § 50–51a TŘ
- 12 § 172 odst. 3 TŘ
- 13 § 172 odst.2 písm. c) TŘ
- 14 § 179g TŘ
- 15 § 179 h TŘ
- 16 § 174 TŘ
- 17 § 157a TŘ
- 18 Zákon č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, ve znění pozdějších změn a doplňků, úplné znění zákona č. 204/2006 Sb.

VI. Vaše děti v situaci domácího násilí

1.

Přítomnost vašich dětí při domácím násilí

má podle odborných poznatků zhoubný vliv na jejich psychický a sociální rozvoj. Jednak jsou vystaveny psychickému týrání jako svědci vašich útrap, jednak si osvojují pro svůj další život nežádoucí způsoby chování, ať již agresivního nebo podřízeného. V situaci domácího násilí jsou porušována některá základní práva dítěte formulovaná v Úmluvě o právech dítěte, kterou ČR podepsala. Jsou to především:

- právo na přežití
- právo na rozvoj
- právo na ochranu
- právo na participaci (spoluúčast při rozhodování o věcech, které se dítěte týkají).

V situacích domácího násilí se může u dětí projevit tzv. syndrom týraného dítěte. Je to sociálně nepřijatelný jev, mnohem širší, než je trestněprávní pojetí špatného zacházení s dětmi. Z deseti příznaků tohoto syndromu dochází v rámci domácího násilí nejméně ke třem projevům: duševnímu týrání, citovému týrání a tzv. pasivnímu týrání-zanedbávání.

Ochrana dítěte je v krajních situacích zajištěna speciálními ustanoveními Hlavy IV. Trestního zákoníku. Chránit vaše děti mají povinnost i orgány sociálně právní ochrany dětí¹ – sociální pracovnice/ pracovníci v místě vašeho bydliště. Děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami, jsou uvedeny ve skupině dětí, na které se sociálně právní ochrana zejména zaměřuje.

Při své činnosti bere orgán sociálně-právní ochrany v úvahu přání a pocity dítěte s přihlédnutím k jeho věku a vývoji tak, aby nedošlo k ohrožení nebo narušení jeho citového a psychického vývoje².

Požadujte proto důsledně, aby sociální pracovnice/
pracovníci věnovaly/i vašim dětem zvýšenou pozornost
a respektovaly/i jejich oprávněné zájmy a pocity.
Násilníkům děti do rukou nepatří!

2.

Kdy je vhodné vyhledat pomoc orgánů sociálně právní ochrany dětí (OSPOD):

1. když dítě, které vás brání, se stane objektem útoku násilníka, nebo násilím používaném vůči dítěti vás násilník vydírá,
2. když násilník na vás křičí, je vulgární, vyhrožuje vám, bije vás, vymáhá sexuální pozornosti, ničí zařízení, ponižuje vás, a to vše v přítomnosti dětí,
3. když děti vidí následky domácího násilí, vaše zranění, zničené věci apod., nezapírejte, děti cítí a vidí víc, než si myslíte,
4. když vám násilník nedává peníze na domácnost, požívá alkohol, drogy, je závislý na hracích automatech, nepracuje, není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, tedy vás i děti přivádí do stavu nouze,
5. když jste se rozhodla požádat za trvání manželství (partnerství) soud o rozhodnutí, komu děti budou svěřeny do výchovy, kolik bude druhý z rodičů platit výživné, jaký bude kontakt druhého rodiče s dětmi,
6. když jste se rozhodla podat návrh na rozvod manželství,
7. když jste pod tlakem násilností opustila společnou domácnost spolu s dětmi a uchýlila se do azylového zařízení, k rodičům, k přátelům,
8. když jste utekla před násilným útokem bez dětí, muž děti zadržuje a vás označuje za špatnou matku,
9. když u vás zasahovala policie a máte v ruce protokol z místa činu, lékařskou zprávu o zraněních, podala jste trestní oznámení a eventuálně dala souhlas se zahájením trestního stíhání,
10. když jste se svými silami tzv. „v koncích“, nevíte si rady, jak dál postupovat, abyste neublížila dětem nebo dokonce o ně nepřišla.

3.

Péče soudu o nezletilé

Soudy mají rozhodující roli, a to zejména v případech neshody rodičů o podstatných věcech týkajících se dítěte a při úpravě poměrů dětí, jejichž rodiče spolu dočasně nebo trvale nežijí. Základem právní úpravy mezi rodiči a nezletilými dětmi je institut rodičovské zodpovědnosti, který je chápán jako souhrn práv a povinností rodičů vůči nezletilým dětem a zahrnuje péči o zdraví, tělesný, rozumový a mravní vývoj dítěte. Pokud osobní život a chování rodiče je v rozporu s dobrými mravy, může to být i důvod pro zákaz styku takového rodiče s dítětem, je-li to v zájmu dítěte. Soudy však styk zakáží zpravidla jen v případech, pokud se otec dopouštěl násilného jednání i vůči dítěti.

Péče soudu o nezletilé je procesně upravena v příslušných ustanoveních občanského soudního řádu. Soud rozhoduje především o výchově a výživě nezletilých dětí, pokud rodiče spolu nežijí, nebo sice žijí, ale jeden z rodičů neplní své vyživovací a výchovné povinnosti. Nedojde-li k dohodě a jeden, eventuálně oba rodiče se obrátili s takovým návrhem na soud, pak soud rozhoduje o tom, do čí péče budou děti svěřeny, jak bude druhý rodič přispívat na jejich výživu, jaký bude jeho kontakt s dětmi. Soud může, vyžaduje-li to zájem dětí, styk s druhým rodičem zakázat nebo omezit. Rozhoduje o přiznání, omezení, zbavení nebo pozastavení rodičovské zodpovědnosti.

Všechna tato řízení jsou bezplatná. Navrhovatelkou můžete být vy nebo orgán SPOD, který vystupuje jako opatrovník dítěte.

4. Předběžná opatření

Velký význam pro prozatímní, dočasnou úpravu poměrů vašich dětí mají tzv. předběžná opatření. V Německu a Rakousku jsou na této možnosti mj. postaveny zákony o ochraně před domácím násilím. Tato opatření se používají v situaci, kdy je nutné upravit životní poměry vašich dětí a vás ještě předtím, než pravomocně rozhodne soud.

Co můžete předběžným opatřením získat:

- aby otec dětí a váš manžel/partner platil výživné nezaopatřeným dětem, eventuálně i vám, v nezbytné míře;

- aby otec odevzdal děti do vaší péče, eventuálně. do péče osoby jiné, kterou označí soud;
- aby otec (manžel/partner) něco vykonal, něčeho se zdržel (např. násilného chování);
- aby otec (manžel/partner) nenakládal s určitými věcmi nebo právy (např. prodej bytu, zařízení domácnosti apod.)³;
- aby váš násilný partner dočasně opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo aby do něj nevstupoval;
- aby nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo vašeho bezprostředního okolí (jste navrhovatelka);
- aby se zdržel setkávání s vámi nebo nežádoucího sledování a obtěžování jakýmkoliv způsobem⁴.

Předběžná opatření nejsou zatím dostatečně využívána ani advokáty ani soudci.

Upozorněte, prosím, na tuto možnost sama!

Předběžným opatřením nemůžete žádat, aby soud vydal totožné rozhodnutí jako vydá ve věci samé.

Můžete žádat aby, otec odevzdal děti do vaší péče, nikoliv aby soud svěřil děti do vaší péče, o tom bude rozhodovat soud až na konci řízení.

-
- 1 § 6 odst.1 písm. g) Zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, úplné znění zákon č. 373/2006 Sb. (ZOSPOD).
  - 2 § 8 odst.2) Zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, úplné znění zákon č. 373/2006 Sb.
  - 3 § 76 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, úplné znění č. 7/2009 Sb. (dále jen OSŘ)
  - 4 § 76b OSŘ

VII. Rozvod manželství

Zvažte prosím rizika. K nejzávažnějším násilným činům dochází v období odchodu od partnera a rozvodu.

1.

Rozhodla jste se pro rozvod manželství?

K pravomocnému rozvodu manželství nedojde, dokud není pravomocně rozhodnuto o úpravě životních poměrů vašich dětí, tj. v čí péči budou žít po rozvodu, kolik bude druhý rodič (otec) platit výživné a jak se bude s dětmi nadále stýkat. Úprava styku s dětmi není podmínkou rozvodu.¹

Pravomocný rozsudek upravující po dobu po rozvodu poměry k nezletilým dětem spolu s notářsky ověřenou dohodou o tom, jak jste vypořádali svůj majetek a jak jste se dohodli o dalším bydlení, můžete předložit soudu, který bude rozhodovat o rozvodu vašeho manželství s tím, že pak soud nezjišťuje příčiny rozvratu vašeho manželství a zpravidla jedná, pokud o to účastníci požádají, i bez jejich přítomnosti.²

V situaci domácího násilí není pro tento tzv. nesporný rozvod většinou prostor³.

Vzhledem k opakovanému domácímu násilí vůči vám budete pravděpodobně navrhovatelkou vy. Může se ale stát, že vás váš manžel s návrhem na rozvod a úpravu poměrů k nezletilým dětem předejde. Důsledně zpochybněte a vyvráťte všechna lživá tvrzení, která ve svých podáních o vás a o vaší péči o nezletilé děti uvedl. Soud bere shodná tvrzení účastníků za prokázaná, a pokud se k nim nevyjádříte, mohl by mít za to, že s vaším manželem souhlasíte. Násilní manželé s rozvodem zpravidla nesouhlasí. Můžete očekávat hrubé jednání, patrně osočování jako špatná matka, manželka a partnerka. Soud bude zjišťovat příčiny rozvratu manželství⁴. Je tedy na vás, abyste měla důkazy o násilnostech vůči vaší osobě, měla

svědky, kteří budou ochotni u soudu vypovídat. Tedy nesete tzv. důkazní břemeno, že manželství je trvale a hluboce rozvráceno a nelze očekávat, že se manželské soužití obnoví.

Opět zdůrazňujeme, že zákon požaduje, aby ještě za trvání manželství byly pravomocně upraveny poměry nezletilých dětí pro dobu po rozvodu. Můžete však v tomtéž řízení žádat, aby byly upraveny i pro dobu do rozvodu manželství⁵.

Požadujte, aby soud spojil řízení o úpravě poměrů nezletilých dětí před rozvodem s úpravou po rozvodu!

V situacích, kdy k rozvodu dochází z důvodů domácího násilí, nebude přicházet v úvahu ani tzv. rozvod ztížený⁶, kdy jeden z manželů, který rozvrat manželství nezavinil, prokazuje, že by mu rozvodem vnikla závažná újma.

2.

Dočasné řešení vašeho konfliktního společného soužití může být řešeno uplatněním institutu vykázaní vašeho násilného partnera (Policíí ČR na 10 dní) nebo rozhodnutím soudu v předběžném opatření (76b OSŘ) na dobu 1 měsíce a opakovaně až na dobu 1 roku. Tím je násilníkovi okamžitě zabráněno setrvat s vámi ve společném obydlí, vstupovat do něj i jeho nejbližšího okolí a navazovat kontakt s vámi. Získání pravomocného rozsudku o tom, kdo nadále bude společné obydlí obývat, je možné až po rozvodu manželství. Právní úprava opět optimisticky předpokládá, že se rozvedení manželé dohodnou o tom, který z nich se stane výlučným nájemcem bytu⁷. Nedohodnou-li se rozvedení manželé o řešení bytové otázky, soud na návrh jednoho z nich rozhodne, že ruší právo společného nájmu bytu. Současně určí, který z manželů bude byt nadále užívat jako výlučný nájemce. Soud při svém rozhodování bere zřetel

- na zájmy nezletilých dětí,
- stanovisko pronajímatele (vlastníka domu, bytu),
- přihlíží k příčinám rozvratu manželství a
- k tomu, jak se který z manželů zasloužil o získání bytu a jeho udržení,
- přihlídně k tomu, který ze společných nájemců způsobil, že se jejich soužití stalo nesnesitelným.⁸

3.

Stalo-li se další soužití manželů z důvodu násilného chování jednoho vůči druhému nesnesitelným, může soud na návrh jednoho z nich omezit právo společného nájmu bytu u toho z manželů, který se násilně choval, anebo může právo společného nájmu zrušit. I v tomto případě přihlédnou soud ke skutečnosti, který z manželů svým chováním způsobil, že se jejich soužití stalo nesnesitelným.

Zároveň by soud mohl v těchto případech rozhodnout, že rozvedený manžel nemá za trvání manželství nebo po jeho rozvodu právo na bytovou náhradu⁹.

Mějte proto v ruce důkazy o domácím násilí, eventuálně doklady o tom, že jste náklady spojené s bydlením hradila případně sama a že děti jsou svěřeny do vaší péče!

4.

Opuštění společné domácnosti¹⁰, z kterého vás bude otec dětí vinit, můžete vyvrátit tím, že

- oznámíte na policii, že jste z bytu utekla po předchozím fyzickém napadení,
- na útočníka podáte trestní oznámení, eventuálně dáte souhlas s trestním stíháním,
- dostavíte se k lékaři, který potvrdí rozsah vašich zranění, a
- orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) oznámíte, kde se budete s dětmi dočasně zdržovat do doby, než dojde ke zklidnění (řešení) vzniklé situace.
- Máte-li důvodné obavy z dalšího násilí, požádejte o utajení místa vašeho pobytu. OSPOD nesmí uvést adresu, na které se dítě s matkou zdržuje, je-li tu důvodné podezření, že matka se stala obětí domácího násilí¹¹.
- Rovněž dítě má právo požádat OSPOD a další orgány o pomoc při ochraně svého života a dalších práv, a to i bez vědomí rodičů. Tyto orgány jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc¹².

5.

Společné jmění manželů¹³ (dále jen SJM) tvoří majetek, který nabyl některý z manželů nebo oba společně za trvání manželství.

Do SJM nepatří

- majetek získaný dědictvím nebo darem, eventuálně. v restituci,
- věci osobní potřeby,
- majetek, který jeden z manželů nabytí zhodnocením majetku náležejícího do jeho výlučného vlastnictví (např. majetek z restituce).

SJM udržují a užívají oba manželé společně. Během trvání manželství může soud na návrh některého z manželů SJM zúžit (např. pro gamblerství, zneužívání drog).

SJM zaniká pravomocným rozvodem manželství.

Základní zásadou pro vypořádání SJM je princip stejné velikosti podílů¹⁴. Významným hlediskem, k němuž soud přihlédně při vypořádání SJM, jsou

- zájmy a potřeby nezletilých dětí,
- rozsah péče o rodinu,
- zásluhy o nabytí a udržení společných věcí.
- k násilnému chování jednoho z manželů vůči druhému.

Vypořádání SJM je možné písemnou dohodou mezi manželi, není-li možná, provede je na návrh jednoho z manželů soud. Tato situace je typická, rozvádíte-li se z důvodů domácího násilí. Nedošlo-li do 3 let po rozvodu k dohodě nebo nepodal-li ani jeden z rozvedených manželů návrh na vypořádání SJM k soudu, platí, že podíly obou bývalých manželů jsou stejné.

6. Stížnost pro průtahy

- Domníváte-li se, že v soudním řízení dochází k průtahům, dále v případě nevhodného chování soudních osob nebo narušování důstojnosti řízení, můžete podat stížnost¹⁵.

Stížnost **adresujte předsedovi soudu, u kterého řízení**

probíhá (např. u obvodního či okresního soudu). Takovou stížnost můžete podat i ústně v kanceláři příslušného soudu.

Pokud podáváte stížnost ústně, je orgán státní správy soudu (soudní úředník) povinen vyhotovit příslušný písemný záznam. Jeho kopii si vyžádejte.

- Stížnost na průtahy v řízení musí být vyřízena do 1 měsíce, ostatní stížnosti do 2 měsíců, a vy musíte být vyzrozuměna, jaká opatření k nápravě byla přijata. Nejste-li s řešením spokojena, můžete se obrátit na předsedu soudu nejbližšího vyššího stupně (obvod – město, okres – kraj).
- Podávala-li jste pouze stížnost na průtahy v řízení, která nebyla vyřízena k vaší spokojenosti, máte další možnost, a to podat **návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu** (např. stanovení data soudního jednání). Návrh na určení lhůty podáte u soudu, u kterého k průtahům v řízení dochází. Tento soud je povinen do 5 dnů vaši stížnost postoupit soudu nejbližšího vyššího stupně. Ten, pokud je vaše stížnost oprávněná, určí lhůtu k provedení procesního úkonu, u něhož namítáte průtahy. Touto lhůtou je soud, u kterého řízení probíhá, vázán. Soud nejbližšího vyššího stupně rozhodne do 20 dnů od doručení „návrhu“, a usnesení o tom, zda-li vašemu návrhu bylo vyhověno nebo byl zamítnut, vám musí být doručeno.
- Stížnost nebo návrh na určení lhůty můžete uplatnit v občanském soudním řízení jako jeho účastnice a v trestním řízení jako poškozená.
Z podávané stížnosti nebo žádosti na určení lhůty musí být patrné, že:
  - jste osoba podávající stížnost (jméno, příjmení, bydliště);
  - o jakou věc a jaký procesní úkon se jedná (např. řízení o výchově a výživě dětí, nařízení jednání). Uveďte spisovou značku, pod kterou je věc vedena;
  - v čem spatřujete průtahy řízení (např. dlouhé lhůty předchozích jednání, uveďte data jednání) a čeho se domáháte (např. ve věci);
  - nezapomeňte stížnost podepsat, uvést datum a nechat si potvrdit kopii v podatelně soudu.

---

1 § 24 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině v platném znění (dále jen ZOR)

2 § 24a ZOR

3 § 24a ZOR

4 § 24 ZOR

5 § 112 OSŘ

6 § 24b ZOR

7 § 705 občanského zákoníku (dále jen OZ)

8 § 702 odst. 2 OZ

9 § 705a) a § 712 odst. 7

10 708 OZ

11 § 57 ZOSPOD

12 § 8 ZOSPOD

13 § 143 OZ

14 § 149 OZ

15 Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

VIII. Poplatková povinnost, osvobození od soudních poplatků, bezplatná právní pomoc, náhrada škody na zdraví v občansko-právním řízení

Podání návrhu v občansko-právním řízení počínaje rozvodem až po zrušení společného nájmu bytu a vypořádání SJM je spojeno se soudními poplatky.¹ K těmto poplatkům vám přibudou ještě náklady spojené s řízením u soudu a právním zastoupením².

1.

Návrh na zahájení řízení činí nejméně Kč 600,-. Např. za návrh na zahájení řízení o rozvod manželství zaplatíte Kč 1 000,-. Obecně je stanovení výše soudního poplatku poměrně složité, závisí na celé řadě okolností.

Proto doporučujeme informovat se předem o tom, kolik soudní poplatek bude činit!

Pokud podáte návrh bez soudního poplatku, budete vyzvána, abyste ve lhůtě soudem určené jím vyměřený poplatek zaplatila.

Nezpoplatňují se návrhy týkající se

- péče o nezletilé děti,
- o osvojení,
- o určení vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí, a některé další věci, které se však netýkají našich problémů.

2.

Můžete požádat o osvobození od placení soudních poplatků³. Na toto osvobození nemáte ze zákona právní nárok, proto musíte doložit svoji majetkovou situaci a vždy bude záležet na posouzení vašich konkrétních finančních možností, zda vám bude osvobození přiznáno buď zcela, nebo jen zčásti.

O osvobození od soudních poplatků je nejlépe požádat ihned při podání návrhu na zahájení řízení. Žádat se ale může v průběhu celého řízení.

Soud však může své kladné rozhodnutí změnit, pokud se změní i vaše majetkové poměry.

3.

Jako účastnice občansko soudního řízení máte právo dát se zastupovat zástupcem, kterého si sama zvolíte. Může to být advokát/ka, notář/ka nebo obecný zmocněnec /obecná zmocněnkyně.

Je-li vaše finanční situace natolik obtížná, že splňujete podmínky stanovené pro osvobození od soudních poplatků, můžete požádat soud o stanovení (bezplatného) právního zástupce⁴). Je však podmínkou, aby stanovení zástupce sloužilo k ochraně vašich zájmů. V případech domácího násilí je podmínka bez pochyby splněna. Praxe bývá bohužel dosud odlišná.

Pokud patříte mezi ty ženy, které si nemohou dovolit využít poskytnutí právních služeb ze strany advokáta/ky pro tíživou finanční situaci, což bývá v situacích domácího násilí pravidlem, můžete požádat Českou advokátní komoru o určení (v tomto případě bezplatného) advokáta/ky⁵. Proces přidělení advokáta/ky Českou advokátní komorou pro konkrétní případ je však velmi zdlouhavý.

Jednou z možností je požádat o vaše zastupování v jednání před soudem a případně i jinými institucemi (např. před orgány sociálně-právní ochrany dětí) tzv. obecného zmocněnce/obecnou zmocněnkyni⁶, osobu nejen znalou práva, ale

i problematiky domácího násilí. Role obecného zmocněnce má svá omezení a ze strany nestátních neziskových organizací je ve stádiu ověřování.

Přesto se na nestátní neziskové organizace zabývající se domácím násilím v rodině a domácnosti obraťte, hledáte-li právní radu, nebo jinou pomoc a podporu!

Byla-li jste zraněna, můžete na tom, kdo vám zranění způsobil, požadovat a) odškodnění za bolest, b) za ztížení společenského uplatnění a c) náhradu ušlého výdělku.

- Žalobu o náhradu škody podejte u obvodního (okresního) soudu ve vašem bydlišti.
- Buďte připravena na to, že musíte prokázat úmysl škůdce vás zranit. Proto je pro vás lepší uplatňovat náhradu škody v trestním řízení, je-li proti tomu, kdo vás zranil, zahájeno.
- Žalovanou částku si můžete sama přibližně určit podle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Doporučuje se, částku rozumně nadhodnotit.
- Žalovanou částku vám může spočítat i ošetřující lékař/lékařka, ale za tuto službu musíte zaplatit.

- 1 Zákon č. 549/1991 Sb., O soudních poplatcích, ve znění pozdějších změn a doplňků
- 2 Vyhláška MS č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální náklady za zastupování účastníka advokátem nebo notářem
- 3 § 138 OSŘ
- 4 § 30 OSŘ
- 5 § 18 odst.2 zák.č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších změn a doplňků
- 6 § 27 OSŘ

IX. Dávky státní sociální podpory a pomoc v hmotné nouzi

1.

Dávky státní sociální podpory jako přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek příspěvek na bydlení, porodné, dávky péstounské péče a na ně navazující dávky, příspěvek na dopravu a další, se poskytují jako zákonem stanovené násobky životního minima.

Nově zavádí náš právní řád i pojem existenčního minima. Výše životního i existenčního minima je určena vždy pro příslušný kalendářní rok zákonem¹.

Ocitla-li se oprávněná osoba v hmotné nouzi, pak má nárok na poskytnutí příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc².

Máte-li v péči nezletilé dítě, které je jednou ze společně posuzovaných osob pro výpočet a výplatu sociálních dávek v hmotné nouzi a není-li mu povinným rodičem déle než tři měsíce placeno soudem stanovené výživné, můžete požádat o příspěvek na živobytí nahrazující neplacené výživné. Podmínky pro stanovení výše a výplatu této sociální dávky upravuje § 32 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Dávky se poskytují při splnění těchto podmínek:

Oprávněný/-á (např. vaše dítě) je hlášen/-a k trvalému pobytu v ČR, příjem společně posuzovaných osob (nejčastěji rodičů a dětí) nepřekračuje stanovenou výši a současně tato rodina společně žije a uhrazuje své potřeby. V zákonem stanovených případech se podmínka trvalého pobytu nevyžaduje.

Problém nastává, nedohodnou-li se rodiče, kteří spolu přestali hospodařit, komu po dobu trvání manželství bude náležet např. přídavek na dítě. V takovém případě rozhodují obecní úřady, pověřené obecní úřady nebo úřady obcí s rozšířenou působností. Úřad si přitom ověří, že zákonem vytvořený předpoklad společného soužití neodpovídá skutečnosti, protože

společné posuzované osoby nejméně po dobu tří měsíců spolu prokazatelně nežijí.

Požádejte sociální odbor obecního úřadu v místě vašeho bydliště o příspěvek na výživu dítěte nebo o tzv. peněžitou či věcnou dávku, poskytovanou při splnění zákonem stanovených podmínek k uhrazení jednorázových mimořádných výdajů rodiny.

Sledujte též internetové stránky ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz, kde naleznete aktuální informace.

Proto po dobu trvání manželství, ale i po jeho rozvodu, v případě, že se s otcem dětí nedohodnete, můžete požádat příslušný úřad, který dávky vyplácí, o tuto výjimku.

2.

Žijete-li s nezletilým dítětem na hranici životního minima a máte-li pravomocným rozhodnutím soudu (rozsudkem) stanovenou výši výživného pro vaše nezaopatřené dítě (to znamená, že chodí do školy) a otec dítěte s vámi nežije ve společné domácnosti a výživné dítěti nedává, můžete požádat Z vlastních prostředků obce vám může být poskytnuta též bezúročná půjčka a jednorázový peněžitý příspěvek.

Obecně doporučujeme, abyste v případě hmotné nouze řešila finanční situaci vás a vašich dětí ve spolupráci s humanitním (sociálním) odborem na vašem obecním úřadě.

1 Zákon. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

2 Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

X. Bezpečnostní plán

Pokud jste se rozhodla setrvat v domácnosti s násilným partnerem, ujasněte si sama pro sebe:

1. Co vám nejvíce pomáhá v krizové situaci, nebo jak je možno uklidnit agresora?
2. Komu budete volat v době krize?
3. Máte vůbec přístup k telefonu?
4. Máte sousedy, kteří jsou ochotni vám pomoci?
5. Znáte adresy a telefony příbuzných, přátel, azylových domů?
6. Poučila jste děti, jak se chovat v době krize?
7. Víte o tom, jsou-li doma zbraně, pokud ano, kde?
8. Víte, co musíte mít po ruce v případě, že budete utíkat nebo odcházet: občanský průkaz, řidičský průkaz, rodné listy vlastní i dětí, oddací list, nájemní smlouvu, vkladní knížky, čísla účtů, peníze, léky, klíče od bytu, náhradní oblečení pro děti a pro vás, hračky, adresář?
9. Prosím, pamatujte si:

- Rozhodovat o všech krocích musíte vy sama!
- Buďte připravena, že váš manžel/partner bude na vaše rozhodnutí reagovat negativně.
- Zvažte rizika vašeho rozhodnutí – násilí se může vystupňovat.
- Poradny pro ženy-oběti domácího násilí vám mohou pomoci psychologickou, sociální i právní radou nebo dočasným azylem.

10. Skutečně nezávislou se však můžete stát jen vlastními silami.

Bezpečnostní plán konzultujte s důvěryhodnou osobou.

Podrobně jej s vámi vypracují odborníci zabývající se

problematikou domácího násilí, pokud se na ně obrátíte.

Důležité adresy

Akutní pomoc

- linka tísňového volání 158 (policie) nebo linka 112
- první pomoc 155 (lékařská)

název IC	adresa	provozní doba pro veřejnost
IC Brno Jihomoravský kraj	Sýpka 25 613 00 Brno Černá pole	po-čt 8-20 pá 8-16
IC České Budějovice Jihočeský kraj	Kanovnická 11/390 370 01 České Budějovice	po 13-18 út-čt 8-12 a 13-16 pá objednání
IC Hradec Králové Královéhradecký kraj	Kotěrova 847 500 03 Hradec Králové	po 13-17 st 8-12, 13-18 čt 8-12, 13-17 út, pá objedn.
IC Jihlava Vysočina	Pod Příkopem 4 586 01 Jihlava	po, st 8-17 út, čt 7.30-15.30 pá 8-14.30
IC Liberec Liberecký kraj	Tanvaldská 269 463 11 Liberec 30	po, st 7-16, út 7-15 pá 7-12
IC Ostrava Moravskoslezský kraj	28. října 124 702 00 Ostrava (Ostrava, Opava, Nový Jičín)	po, út 8-16 st objedn. čt 8-18 pá 8-14
IC Havířov Moravskoslezský kraj, (Karviná, Bruntál, Frýdek-Místek)	Opletalova 4/607 736 01 Havířov- Sumbark	po-pá 8-16 mobil po-pá 8-22, víkendy 8-16
IC Olomouc Olomoucký kraj	Na Vozovce 26 779 00 Olomouc	po-pá 7-15.30
IC Pardubice Pardubický kraj	Erno Košťála 980 530 12 Pardubice	po-pá 8-16

- Od 1. 1. 2007 funguje v každém kraji Intervenční centrum určené pro osoby ohrožené domácím násilím. Obrátit se na ně můžete i v případě, kdy násilná osoba nebyla ze společného obydlí vykázána.

telefon	e-mail webová stránka
739 078 078	intevencni-centrum@spondea.cz www.ic-brno.cz
386 323 016 603 281 300	intervencnicentrum@charitacb.cz www.charitacb.cz
495 530 033 774 591 383	intervencni.centrum@hk.caritas.cz www.domacinasili-ic.cz
567 215 532 606 520 546	ic.vysocina@volny.cz www.psychocentrum.cz
482 311 632	info.ic@csslk.cz www.csslk.cz
597 489 207 597 489 204 (fax)	ic.ostrava@bkb.cz www.domacinasili.cz
739 500 634	ic.havirov@slezskadiakonie.cz
585 754 736 774 406 453	intervencnicentrum@ssp-ol.cz drahomir.sevcik@ssp-ol.cz www.ssp-ol.cz
466 260 528 774 755 744	lc.pardubice@skp-centrum.cz www.skp-centrum.cz

IC Plzeň Plzeňský kraj	Cukrovarská 16 326 00 Plzeň	po–st 8–12 13.30–17.30 ost. objedn.
IC Praha Hl. m. Praha	Šromova 861 198 00 Praha 9 Černý Most	po, út 8–16 st, čt 8–17 pá 8–13
IC Rakovník Středočeský kraj	Žižkovo nám. 169/1 269 01 Rakovník	po 8–14 út, čt 8–16 pá objedn.
IC Sokolov Karlovarský kraj	J. K. Tyla 461 356 01 Sokolov	po–pá 8–18
IC Ústí nad Labem Ústecký kraj	K Chatám 22 403 40 Ústí n.L. Skorotice	po, st 8–18 út, čt 8–12 pá 8–16
IC Zlín Zlínský kraj	U Náhonu 5208 760 01 Zlín	po–pá 7–15

Ve vašem bydlišti naleznete v telefonním seznamu kontakt na:

- Policii ČR, Městskou policii. Doporučujeme volat Policii ČR, kde jsou policisté proškolení v problematice domácího násilí.
- státní zastupitelství (obvodní, okresní, městské a krajské),
- soudy (obvodní, okresní, městské a krajské),
- orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) na obecních úradech,

Městská centra sociálních služeb a prevence vydávají adresáře poskytovatelů sociálních služeb, k nimž patří i krizová centra a charitativní a humanitární centra (Diakonie, Katolická charita, Emauzy ČR, Armáda spásy).

Právní poradna České advokátní komory

Národní 16, Praha 1

tel.: 224 913 606, 224 912 826

(Do bezplatné právní poradny je třeba se předem objednat. Mj. získáte informace o bezplatném zastupování u soudu. K dispozici jsou zde i formuláře žádostí o bezplatné zastupování).

777 167 004 nonstop	ic@dchp.cz www.kadel.cz/dchp
281 911 883 604 231 085 739 440 771	icpraha@csspraha.cz www.csspraha.cz
313 502 588 605 765 883	ic.stredocesky@seznam.cz www.ic-rakovnik.cz
352 661 418 736 514 095	intervencni@centrum.cz http://pomocvnouziops.sweb.cz
475 511 811	intervencnicentrum.ul@seznam.cz www.volny.cz/spirala.cki
577 018 265 774 405 682	ic.zlin@seznam.cz www.poradnazlin.cz

Nestátní neziskové organizace

a) poradny pracující s oběťmi domácího násilí

PRAHA

Acorus, psychosociální centrum

Legerova 20, 120 00 Praha 2

tel.: 283 892 772

e-mail: acorus@atlas.cz; www.acorus.cz

(pouze kontaktní adresa, adresa zařízení je utajená)

proFem o.p.s. / AdvoCats for Women

Plzeňská 66, 150 00 Praha 5

tel./fax: 224 910 744

e-mail: info@profem.cz, www.profem.cz

Linka právní pomoci pro ženy-oběti násilí:

Každé úterý od 9.00 do 12 a každou středu od 17.30 do 20.30

ROSA – Informační a poradenské centrum

pro ženy-oběti domácího násilí

Podolská 25, 147 00 Praha 4

tel./fax: 241 432 466, mobil: 602 246 102

e-mail: info@rosa-os.cz; www.rosa-os.cz

krizová linka: 602 246 102

(pouze adresa centra, azylové ubytování je utajené)

Arcidiézní charita – projekt Magdala

Londýnská 44, 120 00 Praha 2
help linka: 737 234 078 (nonstop)
e-mail: magdala@charita.cz
www.caritas.cz

Bílý kruh bezpečí

U Trojice 2, 150 00 Praha 5
tel.: 257 317 110, fax: 251 512 299
e-mail: bkbpraha@bkb.cz
www.bkb.cz
non stop tel. linka **DONA:** 251 511 313
Pobočky BkB:
v Brně – tel.: 541 218 122
v Olomouci – tel.: 585 423 857 a 732 700 533
v Ostravě – tel./fax: 597 489 204
v Pardubicích – tel.: 466 265 264
v Plzni – tel.: 377 637 695 (pouze poradenství)

RIAPS, linka důvěry a krizové centrum

Chelčického 39, 130 00 Praha 3
tel.: 222 580 697

Centrum krizové intervence

Linka důvěry nonstop: 284 016 666

Elektra o.s., centrum pomoci ženám zneužitým v dětství

Michnova 1622, 149 00 Praha 11
tel./fax: 272 911 110,
e-mail: Info@centrumelektra.cz

BRNO

Persefona o.s., pomoc ženám v tísní

tel.: 545 245 996, help linka: 737 834 345
e-mail: domacinasili@persefona.cz

Magdalenium o.s.

P. O. Box 113, 657 13 BRNO
krizová telefonní linka: 776 718 459
email: magdalenium2@centrum.cz
www.magdalenium.cz

Havířov – Ostrava – Třinec – Karviná**Slezská diakonie – Poradny ELPIS****Elpis Ostrava**

28. října 86, 702 00 Ostrava

tel.: 596 615 935

e-mail: elpis.os@slezskadiakonie.cz

Elpis Havířov

tel.: 596 812 764

e-mail: elpis.ha@slezskadiakonie.cz

Elpis Třinec

Frýdecká 136, 739 61 Třinec

tel.: 558 320 300

e-mail: elpis.tc@slezskadiakonie.cz

www.slezskadiakonie.cz

Elpis Karviná

Fryštátská 168, 733 01 Karviná

tel.: 596 323 032, 596 323 031

e-mail: elpis.ka@slezskadiakonie.cz

HRADEC KRÁLOVÉ**ADRA, poradna pro oběti násilí a trestných činů**

tř. E. Beneše 575, 500 12 Hradec Králové,

tel.: 495 262 214, 606 824 104.

e-mail: pyramidahk@adra.cz

www.adra.cz

TRUTNOV**Most k životu (poradna a azylové ubytování)**

Šikmá 300, 541 03 Trutnov 3

tel./fax: 499 841 998

mobil: 777 303 115

e-mail: most.k.zivotu@volny.cz

www.mostkzivotu.cz

Občanská poradna Nymburk

nám. Přemyslovců 14/11, 288 02 Nymburk

tel./fax: 325 511 148, mobil: 731 588 632

e-mail: poradna.nymburk@centrum.cz

www.opnymburk.cz

b) Azylové domy

Informace o nejbližším azylovém ubytování vám poskytne váš obecní úřad.

Další potřebné adresy:

Kancelář Veřejného ochránce práv

JUDr. Otakar Motejl, RNDr. Jitka Seitlová

Údolní 39, 602 00 Brno

tel.: 542 542 777, 542 542 666

www.ochrance.cz

Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů

Sekretariát:

PhDr. Mgr. Andrea Baršová, tel.: 224 002 469,

e-mail: barsova.andrea@vlada.cz

Ing. Vladimír Mašek, tel.: 224 002 515,

e-mail: masek.vladimir@vlada.cz

Mgr. et Mgr. Renata Kábrtová, tel.: 224 002 040,

e-mail: kabrtova.renata@vlada.cz

Mgr. et Mgr. Pavla Špondrová, tel.: 224 002 140,

e-mail: spondrova.pavla@vlada.cz

Český helsinský výbor

Hlavní úřad ČHV:

Štefánikova 21, 150 00 Praha 5

(budova Úřadu práce MČ Praha 5, 1. patro)

ředitelka Selma Muhič Dizdarevič

tel.: 257 221 142, e-mail: selma.muhic@helcom.cz

Vzory některých podání, žádostí a oznámení

Příloha

1. Plná moc pro obecnou zmocněnkyni/obecného zmocněnce
2. Návrh na úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti rodičů, kteří spolu za trvání manželství nežijí
3. Návrh na rozvod manželství s nezletilým dítětem
4. Návrh na rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilého dítěte po dobu po rozvodu (§ 176 OSŘ)
5. Návrh na zvýšení výživného pro nezletilé dítě
6. Žaloba o výživné nerozvedené manželky
7. Návrh na vydání předběžného opatření před zahájením řízení
8. Návrh na rozvod manželství bez nezletilých dětí
9. Návrh na zrušení společného nájmu bytu manželů za trvání manželství
10. Návrh na zrušení společného nájmu bytu manželů po rozvodu manželství
11. Žádost o osvobození od soudního poplatku a bezplatnou právní pomoc
12. Podání trestního oznámení
13. Plná moc pro zmocněnkyni/zmocněnce poškozené násilným trestným činem
14. Návrh na předběžné opatření podle § 76b občanského soudního řádu

Příloha č. 1**Plná moc pro obecnou zmocněnkyni/obecného zmocněnce****Plná moc**

Já, níže podepsaná. . . *vaše jméno, příjmení* . . . . .
 povolání. . . *xxx*. . . narozena. . . *xxx* . . . . .
 bytem. . . *vaše adresa* . . . . .

zmocňuji

paní/pána. . . *jméno zmocněnkyně/zmocněnce* . . . . .
 naroz. . . *xxx*. . . bytem v. . . *xxx*. . . . .
 pracovníci/pracovníka neziskové organizace
 . . . *jméno organizace* . . . . .
 adresa. . . *adresa organizace*, ...

aby mne v soudním řízení ve věci. . . *xxx* . . . . .
 s odpůrcem panem. . . *jméno, příjmení* . . . . .
 bytem v. . . *xxx*. . . , ve kterém vystupuji jako navrhovatelka
 (žalobkyně) a které je vedeno u okresního (obvodního) soudu
 v. . . *xxx*. . . pod čj. . . *xxx*. . . , po všech stránkách zastupovala/
 zastupoval.

V. . . *místo, datum*. . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
 podpis zmocnitelky/zmocnitele

Zmocnění přijímám.

. . . . . *podpis* . . . . .
 podpis zmocněnkyně/zmocněnce

Příloha č. 2**Návrh na úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti rodičů, kteří spolu za trvání manželství nežijí**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Trojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Matka: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Otec: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Ve věci péče o nezletilé dítě/děti

jméno, příjmení dětí . . . , naroz. . . *datum narození dětí* . . .

Návrh**matky na zahájení řízení o úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti****I.**

Dne . . . *datum sňatku* . . . jsem uzavřela manželství s . . .
jméno, příjmení . . .

Z našeho manželství se narodil/-a/-y . . . *jména dětí, datum narození* . . .

Důkaz:
oddací list,
rodné listy nezletilých dětí

II.

Manželství:

. . . *popsat problémy mezi rodiči, plní/neplní otec své povinnosti, společně s rodinou hospodaří/nehospodaří, vyhledává/nevyhledává kontakt s dětmi* . . . . .
. . . *Matka musela opustit s dětmi/bez dětí dosavadní byt z důvodů domácího násilí (vypsat), bydlí v azylovém domě/u příbuzných/přátel* . . . . .

Důkaz:
výslechem matky nezletilých dětí
výslechem otce
s výhradou dalších důkazů

III.

Otec nezletilých pracuje jako . . . *uvést povolání* . . . ,

kde . . . *místo povolání* . . . , plat/příjmy . . . *výše příjmů* . . .
 . . . Přispívá/nepřispívá pravidelně/nepřavidelně dohodnutou
 částku . . . xxx . . . Kč. *Když nepřavidelně, jak? Částka mi
 připadá přiměřená/nepřiměřená. Když nepřiměřená, proč? . . .*

Já jsem zaměstnaná jako . . . *vaše povolání* . . . ,
 kde . . . *místo povolání* . . . , plat, příjmy . . . *vaše příjmy* . . . Kč.

Nezletilý/nezletilá navštěvuje . . . *školu, školku, jiné – je/není
 dítě zdrávo, když není, čím trpí* . . .

Otec žádá . . . *svěření do péče/střídavou výchovu/styk
 s nezletilým/-ou (vypsát, kdy, jak, jak často, o prázdninách či
 vánočních svátcích)*. To není v zájmu nezletilé/-ho . . .
Vypsát proč . . . , proto s tímto návrhem nesouhlasím.
 Společnou domácnost nevedeme ode dne . . . xxx . . .

Důkaz:

výslechem rodičů nezletilé/-ho
 daňovým přiznáním otce/matky
 potvrzení o příjmu otce/matky
 lékařským potvrzením
 s výhradou dalších důkazů

IV.

Vzhledem k tomu, že jsem se s otcem nedokázala dohodnout
 na výchově a výživě nezletilých dětí, navrhuji, aby soud vynesl
 po provedeném řízení následující

rozsudek:

Nezletilý/-á . . . *jméno, narození* . . .
 se svěřuje do výchovy matky. Otec je povinen přispívat na výživu
 nezletilé/-ho částkou . . . xxx . . . Kč měsíčně, splatnou vždy do
 5. dne v měsíci předem, k rukám matky, počínaje dnem
 . . . xxx . . .

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
 jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 3**Návrh na rozvod manželství**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Dvojmo
Přílohy dle textu
Kolek 1 000,- Kč

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

O rozvod manželství

**Návrh
na zahájení řízení**

I.

Manželství účastníků bylo uzavřeno dne . . . *datum sňatku*
před OÚ v . . . *místo uzavření sňatku* . . . . .

Oba účastníci jsou národnosti . . . *xxx*, ...
státními občany . . . *státní občanství*, ...
u obou se jedná o manželství . . . *první/opakované/
jednotlivě* . . .

Z manželství účastníků se narodil/-a:
. . . *jméno, datum narození dětí* . . .

Důkaz:
oddacím listem rodičů
rodnými listy dětí
občanskými průkazy účastníků

II.

Manželství jsme uzavřeli . . . *po krátké známosti/po
několikaleté známosti/z důvodů těhotenství (vypište)* . . . . .

. . . *Popsat průběh manželství, kdy se manžel změnil, jak to
vypadá s materiálním zajištěním rodiny, s péčí o dítě. Čím vám
ubližoval, co nemůžete dále snášet. Má jeho chování špatný
vliv na nezletilé děti. Pokoušela jste se o nápravu, v manželské
poradně, prostřednictvím péče o dítě, jinou cestou – neshody
ohledně financí, času pro rodinu, výchovy dětí, příbuzných
přesto pokračovaly. Vztah se nepodařilo s odpůrcem napravit,
urovnat. Hádky, nadávky, násilí vůči vám má špatný vliv na*

děti. Jsou neurotické, bojácné, mají zhoršený prospěch. – Staráte se o děti v podstatě sama, máte s nimi pěkný vztah, jste schopna zajistit jim klidný domov . . . . .

Ze shora uvedených skutečností je patrné, že manželství je tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití. Jsem přesvědčena, že rozvod manželství není v rozporu se zájmy nezletilých dětí, naopak.

III.

a) alternativa 1:

Poměry nezletilých dětí jsou zatímne upraveny usnesením zdejšího soudu ze dne . . . xxx . . . , spisová značka . . . xxx . . . , který nabyl právní moci dne . . . xxx . . . (předběžné opatření). Současně byl také podán návrh na úpravu poměrů k nezletilým dětem pro dobu po rozvodu.

b) alternativa 2:

Poměry nezletilých dětí byly upraveny pro dobu po rozvodu rozsudkem (zdejšího) soudu ze dne . . . xxx . . . , spisová značka . . . xxx . . . , který nabyl právní moci dne . . . xxx . . .

Důkaz:

citovaným rozsudkem

IV.

Na základě shora uvedených skutečností navrhuji, aby soud vynesl po provedeném řízení následující

r o z s u d e k:

Manželství navrhovatelky. . . *vaše jméno, příjmení, rozené . . .*
a odpůrce. . . *jméno, příjmení . . .*, uzavřené dne . . . xxx . . .
před OÚ v . . . xxx . . . , se rozvádí.

Odpůrce je povinen nahradit navrhovatelce náklady řízení tak, jak budou určeny, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

V . . . *místo, datum . . . . .*

. . . . . *váš podpis . . . . .*
jméno, příjmení navrhovatelky

Pozn.:

- Věcně příslušný je obvodní/okresní soud
- Místně příslušný je obvodní/okresní soud, v jehož obvodu měli manželé poslední společné bydliště
- Mají-li manželé nezletilé děti, nemůže být manželství rozvedeno, bylo-li by to v rozporu se zájmy těchto dětí. Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.

Příloha č. 4**Návrh na rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilého dítěte po dobu po rozvodu (§ 176 OSŘ)**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Trojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Matka: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Otec: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Ve věci péče o nezletilé dítě/děti.

. . . *jméno, příjmení dětí* . . . , **naroz.** . . . *datum narození dětí* . . .

Návrh**matky na zahájení řízení o úpravu práv a povinností k nezletilému dítěti pro období po rozvodu manželství****I.**

Dne . . . *datum sňatku* . . . jsem uzavřela manželství s . . . *jméno, příjmení, místo sňatku* . . .

Z našeho manželství se narodil/-a/-y . . . *jména dětí, datum narození* . . .

Důkaz:
oddací list,
rodný/rodné listy nezletilých dětí

II.

Manželství jsme uzavřeli:

. . . *kdy, kde* . . .

. . . *popsat průběh manželství: např. pro hrubé chování manžela a jeho neochotu starat se o rodinu/a po marných pokusech o urovnání soužití za pomoci manželského poradce nemám zájem na dalším trvání manželství. K otci nezletilé/-ho nemám důvěru a žádný citový vztah. Mám proto v úmyslu požádat o rozvod manželství. Poměry nezletilé/-ho jsou za trvání manželství upraveny rozsudkem zdejšího soudu ze dne . . . xxx. . . , spis. zn. . . . xxx. . . , který nabyl právní moci dne. . . xxx. . . Abych mohla požádat o rozvod manželství potřebuji soudní rozhodnutí, které upraví poměry nezletilých dětí po dobu po rozvodu. . .*

Důkaz:

výslechem matky nezletilých dětí
výslechem otce nezletilých dětí
s výhradou dalších důkazů

III.

Otec nezletilých pracuje jako. . . *uvést povolání. . .*,
kde. . . *místo povolání. . .*, plat/příjmy. . . *výše příjmů. . .*
Na výživu nezletilé/-ho přispívá/nepřispívá dle již shora
citovaného rozhodnutí. . . *xxx. . .* Kč měsíčně.
Já jsem zaměstnaná jako. . . *vaše povolání. . .*,
kde. . . *xxx. . .*, plat, příjmy. . . *xxx. . .* Kč.
Nezletilý/nezletilá navštěvuje. . . *školu, školku, jiné. . .*

O nezletilého/nezletilou plně pečuji. Styk otce s dítětem je. . .
vyhovující/nevyhovující, je/není. . . v zájmu nezletilého dítěte.

Důkaz:

výslechem rodičů nezletilé/-ho
daňovým přiznáním otce/matky
alternativně: potvrzením o příjmu otce/matky
s výhradou dalších důkazů

IV.

Úprava poměrů nezletilé/-ho podle shora citovaného rozsudku
mi vyhovuje/nevyhovuje. . . *proč. . .* Domnívám se, že je v zájmu
nezletilé/-ho, aby zůstala/nezůstala zachována i po rozvodu
manželství, aby výživné bylo upraveno/nebylo upraveno/
zůstalo stejné na. . . *xxx. . .* Kč měsíčně a styk nezletilé/-ho
s otcem omezen na. . . *dní v měsíci. . .*

Navrhuji proto, aby soud vynesl po provedení řízení následující

r o z s u d e k:

Nezletilý/á. . . . ., narozen/a. . . . ., se pro dobu
po rozvodu svěruje do péče matky. Otec je povinen přispívat na
výživu nezletilé/lého jméno měsíčně částku. . . *xxx,-Kč* splatnou
vždy do každého 5. dne v měsíci předem k rukám matky
počínaje dnem právní moci o rozvodu manželství.
Styk otce s nezletilým/nezletilou. . . *jméno dítěte. . .* se
upravuje. . . *xxx. . .*

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 5**Návrh na zvýšení výživného pro nezletilé dítě**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Trojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Matka: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Otec: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Ve věci péče o nezletilé dítě/děti.

. . . *jméno, příjmení dětí* . . . , naroz. . . . *datum narození dětí* . . .

Návrh**matky na zahájení řízení o zvýšení výživného****I.**

Rozsudkem Okresního soudu ze dne. . . *xxx* . . . , čj. . . . *xxx* . . .
bylo rozvedeno manželství rodičů nezletilé/-ho. . . *jméno,*
datum naroz. . . . Rozsudek nabyl právní moci dne. . . *xxx* . . .
Citovaným rozhodnutím (nebo rozsudkem téhož soudu ze dne.
. . . *xxx* . . . sp.zn. . . *xxx* . . .) byl/-a nezletilý/nezletilá . . . *jméno,*
datum naroz. . . . svěřen po dobu po rozvodu do mé péče
a otci stanoveno výživné ve výši. . . *xxx* . . . Kč měsíčně.

Důkaz:
citovaným rozhodnutím

II.

Nezletilý/nezletilá ve školním roce. . . *xxx* . . . *např.*
ukončil-a základní školu/jde do učení/bude navštěvovat
střední školu/chodí na jazykovou výuku (Kč . . .)/do
sportovního oddílu (Kč . . .)/do hudební školy (Kč . . .). Se
zahájením školy jsou spojeny výdaje na školní pomůcky/
zvýšené náklady s sebou nese mimoškolní činnost nezletilé/-
ho včetně odborné literatury/pořízení hudebního nástroje/
přiměřeného ošacení. Nezletilý/nezletilá musí mít i měsíční
jízdenku. . . xxx. . . - do blízké základní školy chodil/-a pěšky. . .

Důkaz:
výslechem matky nezletilé/-ho
potvrzením školy ZUŠ/sportovního oddílu atd.

všechny účty
s výhradou dalších důkazů

III.

Otec nezletilý/-ho pracuje jako. . . *uvést povolání. . .*,
kde. . . *místo povolání. . .*, plat/příjmy. . . *výše příjmů. . .*
Na výživu nezletilý/-ho přispívá/nepřispívá, tak, jak bylo
stanoveno soudem. Otec se s nezletilým/nezletilou stýká/
nestýká, projevuje/neprojevuje zájem.
Já jsem zaměstnaná jako. . . *vaše povolání. . .*,
kde. . . *místo povolání. . .*, plat, příjmy. . . *xxx. . . Kč.*

Dosavadní výživné bylo stanoveno před. . . *xxx. . . lety, v době
chodil/-a nezletilý/-á do základní školy/do školky. Potřeby
nezletilý/-ho vzrostly jednak přibývajícím věkem, jednak jeho/
její mimoškolní aktivitou. Nezletilý/-á se dobře učí/je hudebně
nadaný/-á/má dobré výsledky ve výuce. Navíc jsem otevřela
nezletilý/-mu speciální spoření na vzdělání.*

Důkaz:

výslechem rodičů nezletilý/-ho
daňovým přiznáním otce/matky
alternativně: potvrzením o příjmu otce/matky
s výhradou dalších důkazů

IV.

Vzhledem k tomu, že od poslední úpravy výživného
uplynuly. . . *xxx. . . roky a potřeby nezletilý/-ho vzrostly, mám
za to, že je na místě s účinností od. . . xxx. . . zvýšit vyživovací
povinnosti otce na. . . xxx. . . Kč měsíčně. Navrhují proto, aby
soud po provedeném řízení vydal následující*

rozsudek:

Výživné stanovené otci na nezletilou/nezletilého. . . *jméno,
datum naroz. . . rozsudkem OSV ze dne. . . xxx. . . čj. . . xxx .
. . . částkou . . . xxx . . . Kč měsíčně se počínaje dnem. . . xxx. . .
zvýšuje na částku. . . xxx. . . Kč měsíčně, kterou je otec povinen
platit vždy 5. dne v měsíci předem k rukám matky.*

V . . . *místo, datum . . . . .*

. . . . . *váš podpis . . . . .*
jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 6**Žaloba o výživné nerozvedené manželky**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Dvojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

O výživné pro nerozvedenou manželku

**Návrh
manželky na zahájení řízení**

I.

Dne . . . xxx. . . před. . . OÚ v. . . xxx. . . jsem uzavřela manželství s odpůrcem.

. . . *např. v manželství se dne. . . xxx. . . narodily/nenarodily nezletilé děti, jejich poměry jsou řešeny opatrovnickým rozsudkem Okresního soudu v. . . xxx. . ., ze dne. . . xxx. . ., spis.zn. . . . xxx. . ., který nabyl právní moci dne . . . xxx. . .* Nezletilé děti jsou svěřeny do mé péče a otci bylo stanoveno výživné ve výši. . . xxx. . . Kč měsíčně, které otec platí/neplatí pravidelně/nepravidelně. . . . .

Důkaz:

oddacím listem

výslechem navrhovatelky

soudním spisem, který necht' soud přiloží

II.

Manželství je již dlouhou dobu rozvráceno, protože. . . *odpůrce požívá alkohol/je závislý na drogách/bije mne/psychicky vydírá a vulgárně nadává. . . O nezletilé nejeví žádný zájem/ peníze na domácnost mi nedává. Já ze svých nemocenských a sociálních dávek (peněžitá pomoc v mateřství Kč. . . xxx . . ., rodičovský příspěvek Kč. . . xxx . . ., atd.) nemohu ani za pomoci mých rodičů platit náklady spojené s chodem domácnosti . . . . .*

Odpůrce žije velmi nákladně, kouří drahé cigarety, pokud je doma, nosí si domu alkohol, různé pochoutky, které konzumuje sám. Já sama si vzhledem k péči o děti nemohu zajistit jiný

příjem, dohoda s ním není pro jeho surové zacházení možná. Protože jsme stále manželé, domnívám se, že mám právo na stejnou hmotnou úroveň a odpůrce má ze zákona povinnost postarat se o rodinu. Odpůrce pracuje jako. . . xxx. . . v. . . xxx . . . s příjmem. . . xxx. . . Kč měsíčně.

Důkaz:

výslechem navrhovatelky

výslechem odpůrce

potvrzení o příjmu navrhovatelky

potvrzení o výši měsíčních plateb za byt

s výhradou dalších důkazů

III.

Vzhledem k tomu, že odpůrce odmítá plnit svou zákonnou výživovací povinnost, kterou ke mně jako k manželce má, nezbyvá mi než se obrátit na soud. Výživné, které je přiměřené jak mým potřebám, tak schopnostem a příjmu odpůrce, s přihlédnutím k tomu, že máme právo na stejnou životní úroveň požaduji ve výši. . . xxx. . . Kč měsíčně. Proto navrhuji, aby soud vynesl po provedeném řízení následující

rozsudek:

Odpůrce je povinen platit navrhovatelce, počínaje dnem podání návrhu výživné v částce. . . xxx. . . Kč měsíčně předem, splatné vždy do 15. dne v měsíci k rukám navrhovatelky.

Zároveň nechť soud rozhodne o splácení dlužného výživného ke dni vyhlášení rozsudku.

V . . . místo, datum . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .

jméno, příjmení navrhovatelky

příloha č. 7**Návrh na vydání předběžného opatření před zahájením řízení**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Trojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

O vydání předběžného opatření**I.**

Manželství s odpůrcem jsem uzavřela dne. . . *datum sňatku*. . .
před. . . *místo sňatku*. . . Z manželství se narodil/-a. . . *jméno,*
datum naroz. dětí . . .

Důkaz:
oddacím listem
rodným listem dětí

II.

Manželství. . . *např. bylo problematické od samého počátku,*
protože bylo uzavřeno z důvodu mého těhotenství. Odpůrce
se ženit nechtěl, já jsem však chtěla mít pro dítě úplnou
rodinu. Manželské konflikty jsem se snažila urovnat i pomocí
odborníků z rodinné poradny. Tam odpůrce odmítal chodit, ale
když jsem mu pohrozila rozvodem, vyhověl mi. Výsledek byl
spíše horší.

Odpůrce má největší problém s alkoholem, odvykací léčbu
zásadně odmítá, v opilosti je agresivní, bije mne, sprostě
nadává, vyhrožuje, a to i před nezletilými dětmi./Odpůrce
navenek působí jako dobrý otec rodiny, doma však je. . . viz
shora. . . Intervaly mezi agresivními projevy jsou stále kratší,
v poslední době rozbíjí zařízení domácnosti a vyhrožuje mi
a našim dětem usmrcením/násilím, když se obrátím někam
o pomoc. Proto jsem až do dnešního dne nic nepodnikla. . .

Důkaz:
např. potvrzením od lékaře
(pro toto řízení předkládejte jen písemné důkazy)

III.

Včera, tj. . . xxx. . . , zmlátil mne i děti a ohrožoval nás střelnou zbraní/kuchyňským nožem/atd. Musela jsem i s dětmi utéci. Děti jsou úzkostné, plačtivé, bojí se otce, trpí nočními děsy. Tento incident jsem ohlásila na policii. Uchýlila jsem se i s dětmi do bytu rodičů/azylového domu/k přítelkyni. Zůstala jsem zcela bez peněz a věcí potřebných pro děti a sebe. Nikdo z rodiny mi nemůže finančně pomoci, já sama jsem na mateřské dovolené. Dnešního dne jsem také podala u zdejšího soudu návrh na rozvod manželství s nezletilými dětmi.

Důkaz:

protokolem o trestním oznámení
zprávou orgánu sociálně-právní ochrany dětí
návrhem na rozvod manželství, který nechť soud přiloží

IV.

Na základě shora uvedených skutečností mám zato, že je třeba zatímtní úpravy poměrů nezletilých dětí tak, že budou odevzdány do mé péče. Otcí bude kontakt s nezletilými, až do pravomocného rozsudku o úpravě poměrů nezletilých dětí, zakázán. Otec nezletilých je povinen přispívat na výživu dětí . . . xxx. . . Kč měsíčně, na mou výživu, protože se celodenně starám o děti. . . xxx. . . Kč měsíčně.

Navrhuji proto, aby soud nařídil

předběžnéopatření,

kterým

1. se odevzdají nezletilé děti. . . jméno, datum naroz. . . . do péče matky.
2. uloží otcí povinnost přispívat na výživu nezl. jméno, nar. . . . xxx. . . měsíčně částkou. . . xxx. . . Kč a na výživu nezl. jméno, nar. . . . xxx. . . měsíčně částkou splatnou vždy do každého 5. dne v měsíci předem k rukám matky počínaje měsícem, v němž bude doručeno usnesení o nařízení předběžného opatření,
3. uloží odpůrci, panu. . . jméno, příjmení. . . povinnost platit navrhovatelce paní. . . jméno, příjmení. . . výživné pro nerozvedenou manželku v částce. . . xxx. . . Kč měsíčně, to vše ode dne doručení usnesení o předběžném opatření.

V . . . místo, datum . . . . .

. . . . . váš podpis . . . . .
jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 8**Návrh na rozvod manželství bez nezletilých dětí**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Dvojmo
Přílohy dle textu
Kolek 1 000,- Kč

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

O rozvod manželství

**Návrh
na zahájení řízení**

I.

Manželství účastníků bylo uzavřeno dne. . . *datum* . . . . .
před OÚ v. . . *místo uzavření sňatku* . . . . .
Oba účastníci jsou národnosti. . . *xxx* . . . . .,
státními občany. . . *státní občanství* . . . . .,
u obou se jedná o manželství. . . *první/jiná možnost vypsát* . . . . .

Důkaz:
oddacím listem
občanskými průkazy účastníků
povolení k trvalému pobytu

II.

Manželství jsme uzavřeli. . . *po krátké známosti/po několikaleté známosti/z důvodů těhotenství/jiné (vypište)*. . . . . *Popsat průběh manželství: kdy se manžel změnil. Čím vám ubližoval, co nemůžete dále snášet. – Bylo/nebylo manželství zpočátku problematické, teprve od. . . xxx . . .*
dochází k fyzickému, psychickému, sexuálnímu násilí pod vlivem alkoholu, drog, gamblerství. Odpůrce je bez zaměstnání, selhal v podnikání, má jinou ženu. Popsat situaci, proč nechcete v manželství setrvat.
Děti se z manželství nenarodily/narodily a jsou zletilé/jde o děti z předchozího manželství jednoho/obou účastníků. S odpůrcem se intimně nestýkám po dobu . . . xxx . . .
Žijeme a hospodaříme odděleně/společně. Přes veškeré úsilí (např. manželská poradna, snaha přimět odpůrce k odvykací léčbě) se nepodařilo manželské soužití obnovit, žádné citové vazby k odpůrci nemám.

Se shora uvedených skutečností je patrné, že manželství je tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití. Příčina rozvratu spočívá dle mého názoru v tom, že. . . *odpůrce odešel k jiné ženě/požívá alkohol/nechá se žít/demoluje byt/uplatňuje vůči mně fyzické – psychické – sexuální násilí.*

Důkaz:
výslechem účastníků
výslechem svědků
s výhradou dalších důkazů

III.

Na základě shora uvedených skutečností navrhuji, aby soud vynesl po provedeném řízení následující

rozsudek:

Manželství navrhovatelky. . . *vaše jméno, příjmení, rodné příjmení, . . .*
a odpůrce. . . *jméno, příjmení, . . .*
uzavřené dne. . . *xxx. . .* před OÚ v. . . *xxx. . .*, se rozvádí.
Odpůrce je povinen nahradit navrhovatelce náklady řízení tak, jak budou určeny a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
jméno, příjmení navrhovatelky

Pozn:

- Věcně příslušný je vždy obvodní/okresní soud
- Místně příslušný je obvodní/okresní soud, v jehož obvodu měli/mají manželé poslední společné bydliště, pokud se zde jeden z nich zdržuje

Příloha č. 9**Návrh na zrušení společného nájmu bytu manželů
za trvání manželství**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Dvojmo
Přílohy dle textu
Kolek 1 000,- Kč

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .
Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

**O zrušení práva společného nájmu bytu manželů
a určení jediného nájemce**

**Návrh
na zahájení řízení**

I.

Odpůrce se stal dle nájemní smlouvy ze dne . . . xxx . . .
nájemcem bytu . . . *I. (II. a pod.)* . . . kategorie . . . ,
číslo bytu . . . xxx . . . , patro domu . . . xxx . . . ,
číslo popisné . . . xxx . . . v katastrálním území . . . xxx . . . ,
*adresa: . . . xxx . . . , který se skládá z . . . počet pokojů,
koupelen, spíží apod. viz smlouva)* . . . , vše o celkové
výměře . . . xxx . . . , který je ve vlastnictví . . . *obce/soukromého
majitele* . . . . .
se sídlem v . . . *místo bydliště majitele, obce* . . . . .

Důkaz:
citovanou nájemní smlouvou
výpisem z katastru nemovitostí

II.

Dne . . . xxx . . . jsem uzavřela s odpůrcem manželství,
a tím nám vzniklo právo společného nájmu bytu manželů.
Z manželství se narodily nezletilé děti . . . *jméno, naroz.*

Odpůrce-otec dětí je . . . *např. závislý na alkoholu/tropí scény/
vulgárně nadává/bije mne/ničí zařízení bytu/neplatí nájem/
nedává nám peníze na živobytí/rozprodává bytové zařízení/
event. je ve výkonu trestu odnětí svobody pro násilné trestné
činy a má se vrátit asi .... a v dopisech mi vyhrožuje/děti se ho
bojí/sousedí si stěžují/mám důvodné obavy o život (zdraví)
našich dětí i mé vlastní*

Důkaz:

oddacím listem

rodným listem dětí

trestním spisem, který nechť soud přiloží
s výhradou dalších důkazů (policejní protokol,
zahájení trestního stíhání a pod.)

III.

Za této situace mi nezbývá nic jiného, než se obrátit na soud, aby v této věci podle § 702 odst.2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, rozhodl jednak o zrušení práva společného nájmu bytu, a o tom, kdo bude v dalším užívat byt jako nájemce.

Soud může v případech zvláštního zřetele hodných, když některé okolnosti spočívající v osobách nájemců brání společnému užívání bytu nájemci, takto postupovat. Domnívám se, že tato situace u mne a mých nezletilých dětí nastala a že byt by měl být přikázán mně, neboť jednak takový postup doporučuje ve svém stanovisku pronajímatel, jednak proto, že mi byly rozsudkem obvodního (okresního) soudu v . . . xxx . . . , č.j. . . . xxx . . . , svěřeny do péče nezletilé děti a já jsem u téhož soudu podala návrh na rozvod manželství. Odpůrce má podle § 712 odst.3, věta druhá, zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nárok na náhradní byt.

Důkaz:

výslechem účastníků

vyjádřením vlastníka domu/bytu

opatrovnickým spisem

návrhem na rozvod manželství, které nechť soud přiloží.

IV.

Na základě shora uvedených skutečností navrhuji, aby soud po provedeném vynesl následující

r o z s u d e k:

Právo společného nájmu účastníků k bytu . . . I. (II. a pod.)
kategorie . . . , číslo bytu . . . xxx . . . , patro domu . . . xxx . . . ,
číslo popisné . . . xxx . . . v katastrálním území . . . xxx . . .
. , adresa: . . . xxx . . . , který se skládá z . . . počet pokojů,
koupelen, spíží apod. (viz smlouva) . . . , vše o celkové výměře
. . . xxx . . . , se zrušuje. Jako nájemce bude nadále byt užívat
navrhovatelka. Odpůrce je povinen předmětný byt vyklidit
a vyklizený navrhovatelce předat do 15 dnů poté, co mu bude
zajištěn náhradní byt.

Odpůrce je povinen nahradit navrhovatelce do 15 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku úhradu nákladů řízení.

V ... *místo, datum* .....

..... *váš podpis* .....
jméno, příjmení navrhovatelky

Příloha č. 10

Návrh na zrušení společného nájmu bytu manželů po rozvodu manželství

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .

Dvojmo
Přílohy dle textu
Kolek 1 000,- Kč

Navrhovatelka: . . . *vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

O zrušení práva společného nájmu bytu manželi a určení jediného nájemce

Návrh na zahájení řízení

I.

Odpůrce se stal dle nájemní smlouvy ze dne . . . xxx . . .
nájemcem bytu . . . *I.(II. a pod.)* . . . kategorie . . . ,
číslo bytu . . . xxx . . . , patro domu . . . xxx . . . ,
číslo popisné . . . xxx . . . v katastrálním území . . . xxx . . . ,
adresa: . . . xxx . . . , který se skládá z . . . *počet pokojů,
koupelen, spíží apod. viz smlouva*) . . . , vše o celkové
výměře . . . xxx . . . , který je ve vlastnictví . . . *obce/soukromého
majitele* . . . . .
se sídlem v . . . *místo bydliště majitele, obce* . . . . .

Důkaz:

citovanou nájemní smlouvou
výpisem z katastru nemovitostí

II.

Dne . . . xxx . . . jsem uzavřela s odpůrcem manželství,
a tím nám vzniklo právo společného nájmu bytu manželi.
Manželství však bylo rozvedeno rozsudkem obvodního
(okresního) soudu v . . . xxx . . . , ze dne . . . xxx . . . ,
č.j. . . . xxx . . . , který nabyl právní moci dne . . . xxx . . .

Důkaz:

oddacím listem
rozvodovým spisem

III.

S odpůrcem jsem se na dalším nájmu bytu nedohodla, neboť se mnou odmítá komunikovat. Nezbyvá mi proto, než se obrátit na soud, aby v této věci podle § 705 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, rozhodl jednak o zrušení práva společného nájmu bytu a o tom, kdo bude v dalším užívat byt jako nájemce.

Domnívám se, že by byt měl být přikázán do nájmu mně, neboť takový postup doporučuje ve svém stanovisku pronajímatel, jednak proto, že mi byly svěřeny do péče nezletilé děti . . . *jména, data narození . . .*, které mám s odpůrcem.

Odpůrce má podle § 712 odst. 3, věta druhá, zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nárok na náhradní byt.

Důkaz:
výslechem účastníků
rozvodovým spisem, který nechť soud připojí
vyjádřením vlastníka bytu/domu

IV.

Na základě shora uvedených skutečností navrhuji, aby soud po provedeném vynesl následující

rozsudek:

Právo společného nájmu účastníků k bytu . . .

I. (II. a pod.) kategorie . . . , číslo bytu . . . xxx . . . ,

patro domu . . . xxx . . . , číslo popisné . . . xxx . . . v katastrálním území . . . xxx . . . , adresa: . . . xxx . . . ,

kteřý se skládá z . . . *počet pokojů, koupelen, spíží apod.*

(viz *smlouva*) . . . , vše o celkové výměře . . . xxx . . . , se zrušuje.

Jako nájemce bude nadále byt užívat navrhovatelka. Odpůrce je povinen předmětný byt vyklidit a vyklizený ho navrhovatelce předat do 15 dnů poté, co mu bude zajištěn náhradní byt.

Odpůrce je povinen nahradit navrhovatelce do 15 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku úhradu nákladů řízení.

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
jméno, příjmení navrhovatelky

Pozn.:

Družstevní byty, byty v soukromém vlastnictví mají jiný režim, konzultujte s právníkem!

Příloha č. 11**Žádost o osvobození od soudního poplatku
a bezplatnou právní pomoc**

Obvodní (okresní) soud
v . . . *adresa* . . .
ke spisové značce . . . xxx . . .

**Věc: Žádost o osvobození od soudního poplatku
(§ 138 OSŘ) a o ustanovení právního zástupce (§ 30 OSŘ)**

Vážený pane předsedo/Vážená paní předsedkyně,

dne . . . xxx . . . jsem u zdejšího soudu podala návrh
na . . . xxx . . .

Vzhledem k tomu, že jsem . . . *na mateřské dovolené/bez
zaměstnání/dlouhodobě nemocná a nemám jiný příjem
a přitom se starám o nezletilé děti*, . . . žádám o osvobození od
soudního poplatku.

Životní minimum pro mne a pro děti činí . . . xxx . . . Kč.

Vzhledem k tomu, že odpůrce/otec nezletilých dětí pan . . .
jméno, příjmení, bytem . . . odmítá mnou navrhované
řešení . . . *např. ve věci úpravy práv a povinností k nezletilým
dětem/vyrovnání společného jmění manželů/zrušení práva
společného bytu manželů* . . . a neustále mně psychicky vydírá
a navíc má k dispozici profesionální právní zastoupení, žádám
vás současně o stanovení právního zástupce, neboť je to třeba
k chránění mých zájmů.

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
jméno, příjmení a adresa žadatelky

Příloha č. 12**Podání trestního oznámení****Trestní oznámení**

(Kdo): . . . vaše jméno a příjmení, adresa . . .

(Komu): . . . např. *Policie České republiky, obvodní oddělení, adresa . . . nebo . . . obvodní (okresní) Státní zastupitelství, adresa . . .*

. . . místo, datum . . .

Věc: Oznámení ve věci . . . domácího násilí – podezření z protiprávního jednání . . .

Jméno podezřelého . . . vašeho manžela, partnera atd. . . .

Bydliště podezřelého . . . doplnit bydliště . . . . .

Domnívám se, že došlo k protiprávnímu jednání, kterého se dopustil/-a . . . *manžel, partner, jiný rodinný příslušník – jméno, příjmení . . . , narozen/-a dne . . . xxx . . . , bytem v . . . xxx . . . , tím, že dne . . . xxx . . . v době od . . . xxx . . . do . . . xxx . . . způsobil následující: . . . zvolte mezi a) – d) . . .*

To vše za přítomnosti svědka (včetně dětí!) . . . *vložte jméno a adresu očitého svědka . . . . .*

Toto jednání může dále potvrdit . . . *např. sousedi, příbuzní – jméno, příjmení*

Přikládám . . . *např. lékařskou zprávu, fotografii zničeného bytu, fotografii rozsahu mých zranění apod.*

V jeho činu spatřuji protiprávní jednání a proto činím toto oznámení za účelem dalšího šetření události.

V . . . *místo, datum . . . . .*

. . . . . *váš podpis . . . . .*
jméno, příjmení navrhovatelky

- a) podrobný popis násilného jednání včetně následků (bití, vyražení zubů, trhání vlasů atd.), a to co, kdy, kde, kdo, jak, čím, proč, zjištěný následek
b) neplnil vyživovací povinnost podle § 196 TZ (neplatil výživné)

- c) dítě bylo přímým svědkem domácího násilí
(psychické týrání dítěte podle § 198 TZ),
- d) dítě bylo přímým svědkem domácího násilí
(pro ohrožení výchovy dítěte podle § 201 TZ.)
- e) a mnoho dalších protiprávních jednání – poraďte se!

Příloha č. 13**Plná moc pro zmocněnkyni/zmocněnce poškozené násilným
trestným činem****Plná moc**

Já, níže podepsaná . . . vaše *jméno, příjmení* . . . . .
povolání . . . xxx . . . narozena . . . xxx . . . . .
bytem . . . vaše *adresa* . . . . .

zmocňuji

paní/pána . . . *jméno zmocněnkyně/zmocněnce*
naroz . . . xxx . . . bytem v . . . xxx . . . . .
pracovníci/pracovníka neziskové organizace . . . . .
. . . *jméno organizace* . . . . .
adresa . . . *adresa organizace* . . . . .,
aby mne jako zmocněnkyně/zmocněnce poškozené v trestním
řízení vedeném pod číslem jednacím . . . xxx . . . u obvodního/
okresního soudu v . . . xxx . . . proti obžalovanému panu *jméno,*
příjmení . . . , bytem v . . . xxx . . . . .
v plném rozsahu zastupovala/zastupoval.

V . . . *místo, datum* . . . . .

. . . . . *váš podpis* . . . . .
podpis zmocnitelky/zmocnítele

Zmocnění přijímám.

. . . . . *podpis* . . . . .
podpis zmocněnkyně/zmocněnce

Příloha č. 14**Návrh na vydání předběžné opatření podle § 76b občanského soudního řádu**

Obvodní (okresní) soud v . . . *adresa* . . .

Trojmo
Přílohy dle textu
Bez soudního poplatku

Navrhovatelka: . . . *Vaše jméno, příjmení, bytem* . . . . .

Odpůrce: . . . *jméno, příjmení, bytem* . . . . .

I.**O vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu**

Příklad zdůvodnění proč žádáte o předběžné opatření.
Toto předběžné opatření můžete navrhnout i v případě trestného činu nebezpečné pronásledování. V tomto případě je nutné přihlídnout k časovým souvislostem. Např.: „žila jsem“, „po rozvodu/rozchodu mě dál vyhledává, vnikl do bytu atd. – viz. s. 25, podle toho upravit text.

II.

Žiji ve společném bytě/rodinném domě . . . *přesná adresa* . . . ,
s panem . . . , který je mým manželem/druhem/otcem našich
společných dětí nezl. . . . *syna, dcery*. . . narozených. . .

Listinné důkazy:

Oddací list,

Rodné listy dětí, rozsudky soudů, které proběhly.

Výpis z katastru nemovitostí nebo nájemní smlouva

III.**Alternativa:**

- společně s námi žijí nezletilé děti z předcházejícího manželství mého/manžela, partnera/, které mně/mu byly svěřeny do péče rozsudkem okresního/obvodního soudu v . . . . . ze dne, ..., sp.zn. . . . .
- naše manželství/soužití trvá . . . let/měsíců a je po celou dobu problémové. Odpůrce nepracuje, nedává mi peníze,

předložené jídlo vyhazuje, chce luxusní stravu, na kterou nemám. Odpůrce pan. . . mne i děti zejména pod vlivem alkoholu bije, opakovaně byl vykázan Policií ČR/dosud vykázan nebyl. I když je střízlivý šikanuje celou rodinu, nutí nás, abychom po něm uklízeli špínu, kterou záměrně vytváří, nenechá nás spát, po příchodu z hospody nám svítí baterkou do očí a nutí nás, abychom ho vítali. Já pečuji o děti a chodím do zaměstnání. Tam mě kontroluje, je sprostý na spoluzaměstnance a neustále tropí nechutné žárlivé scény. Vyhrožuje mi, že pokud od něj odejdu, zabije mne, děti i sebe. Při poslední scéně mě chtěl vyhodit z balkonu, kam mě dokopal, děti plakaly, visely na něm, aby mi neubližoval. Pak mě držel za krk a cloumal se mnou tak, že mi vážně pohmoždil krční páteř. Byla jsem ošetřena v nemocnici a nosím od té doby na krku speciální límec. Vyhledala jsem pomoc intervenčního centra/jiné pomáhající organizace, OSPOD, lékaře, policie. Protože mám vážné obavy o život nezletilých dětí i můj, nechci nadále v soužití pokračovat, požádala jsem soud o svěření dětí do mé péče a o rozvod manželství.

Listinné důkazy:

Policejní protokol

Lékařská zpráva,

Vyjádření intervenčního centra nebo neziskové organizace OSPOD

Návrh na svěření péče nezletilých dětí do péče matky

Návrh na rozvod manželství – vynesl prozatímní usnesení

IV.

Na základě shora uvedených skutečností mám zato, že je třeba zatímní soudní ochrany mé a mých dětí.

Navrhuji proto, aby soud nařídil

předběžné opatření,

kterým

uloží odpůrci, panu . . . *jméno, příjmení* . . ., ode dne doručení usnesení o předběžném opatření, aby

1. dočasně opustil společné obydlí jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo aby do něj nevstupoval;
2. nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo mé osoby a nezletilých dětí;
3. se zdržel setkávání s navrhovatelkou paní. . . a jejich nezletilých dětí . . . , nežádoucně sledoval navrhovatelku a její nezletilé děti a jakýmkoliv způsobem je obtěžoval.

V . . . místo, datum . . . . .

. . . . . váš podpis . . . . .

jméno, příjmení navrhovatelky

AdvoCats for Women/ proFem o. p. s.

**Projekt AdvoCats for Women,
bezplatné právní poradenství pro ženy-oběti
(domáciho) násilí provozuje:**

- **Linku právní pomoci ženám-obětem
domáciho násilí každou středu 17:30–20:30
a každé úterý 9–12 hod. na tel. č.: **224 910 744****
- **Bezplatné právní konzultace** a pomoc po
telefonické dohodě
- **Poradna on-line:** www.profem.cz/poradna

Projekt AdvoCats for Women působí
v proFem již více než 10 let. Bezplatné
právní poradenství poskytují právničky,
které problematiku domáciho násilí/násilí
na ženách dobře znají.

Sociálně-právní poradna
Plzeňská 66, Praha 5
termíny sledujte na **www.profem.cz**

DOMÁCÍ NÁSILÍ

**právní minimum pro lékaře
3. aktualizované vydání**

**profem, o.p.s. vydává
aktualizovanou brožuru
pro zdravotnický personál**

Jejím obsahem je právní stav, návrhy a doporučení lékařům a zdravotnickému personálu, jak jednat při podezření, že před nimi sedí osoba postižená domácím násilím.

E-publikace vychází za podpory firmy Johnson&Johnson

Nyní vychází na CD!

Objednávejte na: www.profem.cz, info@profem.cz

profem

Johnson & Johnson s.r.o.

Domácí násilí

v českém právu z pohledu žen

2. přepracované vydání
JUDr. Jiřina Voňková, CSc.
Mgr. Ing. Ivana Spoustová

profem

Zcela aktualizovaná publikace je určena odborné a zainteresované veřejnosti. Širší pohled na problematiku z kriminologického, viktimologického a genderového hlediska, současný právní stav v ČR včetně dosavadních zákonodárných kroků, ale i výhledy „de lege ferenda“ s možností dalších úprav, srovnání s právními přístupy jiných států a mezinárodně platnými předpisy z ní dělají i komplexní studijní příručku studentek a studentů práv a sociálně-právních oborů.

počet stran: 194, cena: 180 Kč

ISBN: 978-80-903626-7-3

K ceně je třeba přičíst poštovné a balné. Případně dobírka.

Objednávejte na: www.profem.cz, info@profem.cz

Obsah

Úvodem ...	5
I. Víte, co je domácí násilí?	7
II. Domácí násilí – jak se můžete bránit.	10
III. Co pro vás může a má udělat policie	12
IV. Možnosti právní ochrany	16
V. Trestně-právní ochrana	19
VI. Vaše děti v situaci domácího násilí.	34
VII. Rozvod manželství	38
VIII. Poplatková povinnost, osvobození od soudních poplatků, bezplatná právní pomoc, náhrada škody na zdraví v občansko-právním řízení	44
IX. Dávky státní sociální podpory a pomoc v hmotné nouzi.	47
X. Bezpečnostní plán	49
Důležité adresy.	50
Vzory některých podání, žádostí a oznámení	57

Vaše právo – první právní pomoc ženám,
obětem domácího násilí
6. aktualizované a doplněné vydání, 2010
© 2002, proFem o. p. s., projekt AdvoCats for Women
autorka: JUDr. Jiřina Voňková, CSc.
aktualizace: JUDr. Jiřina Voňková, CSc.
redakce: Saša M. Lienau
grafická úprava: © 2002, Jana Štěpánová
ilustrace: © 2002, Iveta Kratochvílová
tisk: H.R.G., s. r. o. Litomyšl

ISBN: 978-80-903626-9-7

průFem

Vydání této publikace podpořilo
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

ISBN: 978-80-903626-9-7

9 788090 362697